

FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA

2016.
IZVJEŠTAJ O RADU

**GODIŠNJI
IZVJEŠTAJ O
RADU FORUMA
ZA SLOBODU
ODGOJA ZA
2016.**

Financijski podržava

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

Godišnji izvještaj o radu Foruma za slobodu odgoja za 2016. godinu.

Zagreb, 2017.

Izrazi koji se koriste u ovome Izvješću, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Sadržaj

UVOD	(11)
UNAPRJEĐENJE POUČAVANJA	(17)
DEMOKRATIZACIJA ŠKOLA	(25)
RAZVOJ OSOBNIH I SOCIJALNIH KOMPETENCIJA	(37)
PROGRAMI ZA MLADE	(49)
SURADNJE, ISTRAŽIVANJA, ZAGOVARANJA	(51)
ORGANIZACIJA, VIDLJIVOST, PROJEKTI, SEMINARI	(61)
FINANCIJSKO POSLOVANJE	(69)

**Od 1992.
za sretnu, održivu,
inkluzivnu, suvremenu i
demokratsku školu!**

*Forum za slobodu odgoja
je osnovan 21. prosinca 1992. godine,
a registriran 9. lipnja 1998. godine.*

Godina 2016. je 24. godina djelovanja.

Vizija škole

Škola Foruma za slobodu odgoja je podređena dobrobiti učenika te je izuzeta od utjecaja i samovolje vanjskih čimbenika. Ona učenicima omogućava da ostvare svoje obrazovne ciljeve i da razviju svoje potencijale. Učenik je središte škole.

Ona odgaja za ljudsko dostojanstvo i jednakost svih ljudskih bića neovisno o njihovoj boji kože, etničkoj pripadnosti, svjetonazoru i drugim karakteristikama. Ona usađuje dužnost suprotstavljanja zlu i nasilju. Ona je mjesto slobode, kreativnosti i kritičkog mišljenja.

Ona je mjesto učenja primjenjivih vještina, znanja i stavova u skladu s naj-suvremenijim spoznajama znanosti, umjetnosti i tehnologije. Ona je mjesto izvrsnosti poučavanja.

Ona je prostor suradnje ravnatelja i učitelja. Oni su prepoznati i priznati kao stručnjaci koji žive svoj poziv posebno njegujući cjeloživotno obrazovanje. Oni su uzori učenicima u slobodi, kreativnosti i kritičkom mišljenju.

Ona je pokretač i mjesto okupljanja lokalne zajednice.

UPRAVNI ODBOR

Vesna Mihoković Puhovski, predsjednica
dr. sc. Dubravka Miljković, članica
mr. sc. Višnja Grozdanić, članica
Marina Sabolović, članica
prof. dr. sc. Lino Veljak, član
dr.sc. Branko Ančić, član
dr. sc. Mladen Domazet, član

IZVRŠNA TIJELA

Izvršna direktorica

Eli Pijaca Plavšić

Direktor financija

Denis Čihor

Direktor razvoja i programa

Mario Bajkuša

ZAPOSLENICI

Voditeljica programa Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija

Ana Munivrana

Voditeljica programa Edukacijom do zdravlja

Biserka Šavora

Voditeljica programa Medijacija

Marina Brkić

Voditeljica programa Volontiranje i aktivno građanstvo

Višnja Pavlović

Koordinatorica Školskih preventivnih programa

Jelena Perak

Koordinator međunarodnih programa i programa za mlade

Domagoj Morić

Asistent na programu Demokratizacija škola

Filip Gospodnetić

Projektni suradnik

Tomislav Čakanić

Voditeljica ureda

Divna Rogić

TRENERI I TRENERICE

Ana Jurišić
Ana Munivrana
Ana Žnidarec Čučković
Ana Šimić
Andrea Petković
Andreja Kosorčić
Biserka Šavora
Branko Ančić
Diana Kovačić
Domagoj Morić
Eli Pijaca Plavšić
Fadila Zoranić
Gordana Novković-Poje
Hicela Ivon
Igor Miškulin
Jasmina Ibišević Muminović
Jelena Kuvač Kraljević
Katarina Ivče Farnell
Kim Anić
Ljerka Dobaj Ristić
Marija Roth
Marina Brkić
Mario Bajkuša
Nina Vrdoljak
Tamara Puhovski
Tonča Jukić
Vesna Kostović-Vranješ
Vesna M. Puhovski
Vesna Vlahović-Štetić
Višnja Grozdanić
Višnja Pavlović
Vlasta Vizek-Vidović
Zlatica Šimunović
Zoran Pavletić
Željka Kamenov

VOLONTERKE

Andrea Ritoša
Marina Kralj
Valentina Starčević
Iva Kapović
Martina Topalović
Marcela Velfl
Ema Prohić
Karla Vlatković

UVOD

Prošla godina bila je vjerojatno jedna od profesionalno najizazovnijih godina najviše zbog nestabilne političke situacije, smanjenog financiranja organizacija civilnog društva, nedovoljnog broja objavljenih natječaja, ali i općenito negativnog stava prema organizacijama civilnog društva te primarno vrlo lošeg odnosa prema obrazovanju od strane nositelja obrazovne politike.

U području obrazovanja posebno su bili istaknuti problemi vezani uz (ne) provođenje Strategije znanosti, obrazovanja i tehnologije te zaustavljanje kurikularne reforme koja je bila i povod za osnivanje inicijative i organiziranja prosvjeda „Hrvatska može bolje“.

Istovremeno sve je manje prepoznavanje važnosti suradnje državnih tijela s organizacijama civilnog društva i njihovog doprinosa provedbi obrazovne reforme te je oslabljena suradnja s Agencijom za odgoj i obrazovanje i Ministarstvom znanosti i obrazovanja.

Unatoč izuzetno nepovoljnoj i nestabilnoj političkoj klimi s ponosom ističem kako je Forum ipak uspio prebroditi 2016. godinu. Kao najveći uspjeh izdvajam činjenicu kako smo zadržali sve zaposlene i to zahvaljujući unutarnjoj reorganizaciji i smanjenju plaća na temelju načela solidarnosti. Na taj način nismo nikoga morali otpustiti te smo se vrlo brzo prilagodili novonastalim uvjetima te intenzivirali aktivnosti vezane uz pisanje projekata i ostvarivanje različitih suradnji.

Upravo zahvaljujući tome u lipnju smo prijavili veliki projekt na natječaj koji je raspisala Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu (Erasmus+, Ključna aktivnost 3) te u kolovozu dobili informaciju kako nam je projekt „Start the change“ prihvaćen kao jedan od 22 projekata na razini svih država članica Europske unije (ukupno je bilo prijavljeno 267 projekata). Radi se o dosad najvećem projektu u financijskom smislu kojeg Forum samostalno vodi i koji je započeo 31. prosinca 2016. godine i trajat će dvije godine.

Zahvaljujući institucionalnoj potpori *Open Society Institute Foundation Europe* za 2016. godinu uspjeli smo osigurati dio plaća, započeti mnoge aktivnosti u sva tri naša programska područja te osmisliti nove seminare stručnog usavršavanja.

Uz ove velike natječaje prijavili smo i dobili sredstva na nizu lokalnih i nacionalnih natječaja, ali i ostvarili suradnju s Gradom Rijekom na provedbi edukacije o građanskom odgoju i obrazovanju za učitelje riječkih osnovnih škola, nastavili smo suradnju na raznim projektima sa Zagrebačkom županijom, ostvarili smo suradnju s nizom škola kojima smo bili partneri ili pružatelji usluga na njihovim projektima (Gimnazija Matija Mesić iz Nove Gradiške, Gimnazija Petar Preradović iz Virovitice, Gimnazija Slavonski Brod).

Na programskoj razini zahvaljujući unutarnjoj reorganizaciji kao ciljeve smo postavili razvoj novih programa i seminara te smo razvili program „Akademija za ravnatelje“, seminar „Sretno dijete“, seminar „Timska medijacija“, seminar „Volontiranje u radu s djecom i mladima“, a trenutno smo u razvoju i nekoliko novih programa kao što su „Medijska pismenost“, „Dijalog, volontiranje i aktivno građanstvo“, „Prvi put u razredu“ i slično. Isto tako, potrebno je napomenuti kako smo u 2016. godini organizirali izuzetno uspješnu II. konferenciju o školskoj medijaciji na kojoj je sudjelovalo 120 sudionika, a naš projekt „Oboji svijet“ dosegno je rekordan broj od 880 prijavljenih radova (za usporedbu, u 2015. godini broj prijavljenih radova bio je 560).

Posebno smo ponosni što smo u 2016. godini dobili nagradu Hrvatske udruge za mirenje za promociju školske medijacije, a isto tako važno je istaknuti kako smo nakon 24 godine postojanja na natječaju dobili poslovni prostor od Grada Zagreba na adresi Đorđićeva 8.

Naravno, ovdje je potrebno istaknuti i našu ulogu u Inicijativi „Hrvatska može bolje“ gdje smo bili jedni od inicijatora i glavnih organizatora prosvjeda 1. lipnja pod nazivom Hrvatska može bolje. Okupiti 40 000 ljudi na glavnom zagrebačkom trgu i još 10 000 ljudi diljem Hrvatske i inozemstva bio je veliki uspjeh i bili smo izuzetno ponosni što smo organizirali prosvjed koji je bio ZA obrazovnu reformu i u kojem su građani Hrvatske pokazali kako je obrazovanje bitno. Po prvi put u našim profesionalnim karijerama doživjeli smo veliku potporu dobrog dijela građana našim ciljevima, našoj misiji i viziji. S druge pak strane, gorak okus ostavlja činjenica kako se zapravo ništa bitno nije

promijenilo. Obrazovna reforma zaustavljena je i podlegla je velikim političkim pritiscima, no najvažnije izgubio se reformski potencijal kojega smo svakodnevno osjetili među učiteljima i učiteljicama i pitanje je koliko ćemo još morati čekati da obrazovna politika shvati kako je obrazovanje nacionalno strateško pitanje i jedini stvaran jamac socijalnog i gospodarskog razvoja svake zemlje. Upravo to je bila poruka koju smo zajedno sa stotinama organizacija i pojedinaca željeli prenijeti putem inicijative „Hrvatska može bolje“.

No ne odustajemo, naš rad na terenu s našim školama partnerima u 2016. godini pokazao je kako stvarna promjena ipak dolazi „odozdo“, škole nam pokazuju sve veće i veće povjerenje i želju za suradnjom. Za naš rad nema veće potvrde od povjerenja škola i na tome im od srca zahvaljujemo!

Zahvaljujem svim zaposlenicima Foruma za slobodu odgoja za njihovu strpljivost i ljubav koju su unatoč nestabilnim vremenima pokazali prema svom poslu, članovima i članicama Upravnog odbora na podršci i volonterskom radu, našim dragim volonterkama koje su cijelu godinu odvajale svoje vrijeme i zajedno s nama gradile nove priče te svim školama i učiteljima koji su sudjelovali u našim programima.

Ovogodišnji izvještaj podijeljen je prema našim novim programskim područjima te ćete u njemu pronaći što smo sve radili unutar programa “Unaprjeđenje poučavanja”, “Demokratizacija škola” te “Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija”.

Isto tako donosimo pregled ostvarenih suradnji, naših istraživačkih i zagovaračkih aktivnosti, razvoj organizacije te naravno, nezaobilazni financijski izvještaj za 2016. godinu.

Eli Pijaca Plavšić

Izvršna direktorica Foruma za slobodu odgoja

POSTIGNUĆA 2016.

39

seminarskih
grupa

4,75

prosječna
ocjena

801

podjeljena
potvrda

3796

izravnih
korisnika

1518

neizravnih
korisnika

26

provedenih
projekata

3

nova
programa

36

izlaganja na
skupovima

880

radova na
"Oboji svijet"

1968

učenika
sudjelovalo u
natječaju

POSTIGNUĆA 2016.

Unatoč društvenoj i političkoj krizi te smanjenju sredstava za financiranje organizacija civilnog društva uspjeli smo zadržati sve zaposlene;

Na natječaju Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu (EACEA) dobili smo projekt „Start the change“ – radi se o dosad najvećoj financijskoj potpori dodijeljenoj FSO-u;

Dobitnici smo nagrade Hrvatske udruge za mirenje za razvoj školske medijacije;

Povodom međunarodnog dana učitelja 5. listopada dodijelili smo Priznanja učiteljima i školama FSO-a „Stjepan Cipek“;

Bili smo jedni od pokretača Inicijative „Hrvatska može bolje“ te jedni od organizatora prosvjeda 1. lipnja u Hrvatskoj i inozemstvu.

UNAPRJEĐENJE POUČAVANJA

voditeljica programa “Unaprjeđenje poučavanja”: Eli Pijaca Plavšić
asistentica: Divna Rogić

Program u brojkama:

- 8 seminara
- 5 projekata
- 229 korisnika

Cilj programa okupljenih pod nazivom „Unaprjeđenje poučavanja“ jest osuvremenjivanje i obogaćivanje nastavnog procesa s naglaskom na jačanju pismenosti i kritičkog mišljenja te razvoja i izrade kurikuluma temeljenih na potrebama učenika i konteksta šire lokalne zajednice. Ovi programi stručnog usavršavanja daju učiteljima skup tehnika, metoda i alata s kojima nastavu čine aktivnijom, a učenike i studente angažiranijima. Ukupno je u 2016. godini kroz programe stručnog usavršavanja u sklopu ovog programa prošlo ukupno 229 učitelja na svim obrazovnim razinama.

**FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA**

ČITANJE I PISANJE ZA KRITIČKO MIŠLJENJE

Tijekom 2016. godine s radom je započelo pet seminarskih grupa, od čega je četiri i završilo s radom, a sudionicima je uručena potvrda o stručnom usavršavanju. Jedna seminarska grupa je još uvijek u tijeku.

Sveukupno je sudjelovalo 122 osobe. Prosječna ocjena održanih seminara je 4,5.

Tri seminarske grupe održane su u sklopu projekata koje su škole prijavile na natječaj „Promocija kvalitete i unapređenje sustava odgoja i obrazovanja na srednjoškolskoj razini“ iz Europskog socijalnog fonda. Riječ je o Gimnaziji Matija Mesić iz Slavenskog

Broda koja je u sklopu projekta „STEM genijalci“ obrazovala 42 učitelja. Također, u sklopu ovog projekta FSO je također bio zadužen za izradu priručnika za učitelje o inovativnim metodama rada, učenja i poučavanja u nastavi koji sadrži metode rada te različite tehnike poučavanja primjenjive u nastavi koji će nastavnici moći iskoristiti u svom radu.

U suradnji s Gimnazijom Petra Preradovića iz Virovitice, u sklopu njihovog projekta „Zajedno kroz prirodoslovlje“ seminar je prošlo 38 učitelja škole.

Promijenio sam metode i oblike rada, pristup i načine poučavanja. Naučio sam i dobio ideje kako bolje osmisliti nastavu, kako bolje razumjeti učenike i njihove potrebe, kako čitati i pisati kritički. Puno je bolje od klasičnih oblika i metoda rada. Uz malo dobre volje sve su tehnike primjenjive i učinkovite samo ih treba pažljivo odabirati. O metodici smo naučili više nego tijekom studija. Jedna od najboljih edukacija uopće.

Počela sam nastavni proces promatrati iz novog ugla. Stalno promišljam o metodama i vidim da je nastava dinamičnija i učenici zadovoljniji.

Više promišljam o ulozi učenika u nastavnom procesu, trudim se kad god je moguće učiniti njih centrom nastavnog sata, pokušavam od njih stvoriti ljude koji promišljaju svojom glavom, imaju svoj stav prema onome što učimo – ovaj seminar nam je dao alate kako to možemo brže i uspješnije učiniti.

AKTIVNO UČENJE I KRITIČKO MIŠLJENJE U VISOKOŠKOLSKOJ NASTAVI

Tijekom 2016. godine održana je jedna seminarska grupa u sklopu programa „Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi“. Pohađalo ju je 30 sudionika, a prosječna cijena je 4,5. Sudionici su bili sveučilišni profesori i asistenti Rudarsko-geološko naftnog fakulteta i Fakulteta kemijskog inženjstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, a sudjelovanje je financirano kroz projekt „Target – Uspostava visokoobrazovnih standarda kvalifikacija i zanimanja u sektoru rudarstva, geologije i kemijske tehnologije“.

Preporučila bih ovaj seminar jer otvara nove vidike. Nastava može postati dinamičnija, a studenti se vesele ovakvoj nastavi!

Seminar će mi svakako ostati u dobrom sjećanju, jer smatram da pomoću naučenih tehnika mogu poboljšati svoju nastavu. Na seminarima smo naučili kako se pripremiti za nastavu, kao održati nastavu i na kraju kako evaluirati studente. Na koji način dodijeliti ocjenu, a da to bude objektivno i da se poštuje da student zadovoljava sve ishode učenja.

Ovaj seminar bi svakako trebao postati dio obaveznog stručnog usavršavanja visokoškolskih nastavnika, a razlog je što mi nismo svjesni kako održavamo nastavu i koje greške radimo, također nismo upoznati s metodama kojima možemo poboljšati nastavu.

U lipnju 2016. održana je svečana dodjela diploma za 60 sudionika seminarskih grupa koji su zadovoljili uvjete sudjelovanja za dobivanje potvrde o stručnom usavršavanju u razdoblju od 2012. – 2016. godine.

U više navrata je raspisan poziv za sudjelovanje za kotizacijsku seminarsku grupu, no zbog nedovoljnog broja prijavljenih nismo bili u mogućnosti početi s održavanjem seminara. Nova seminarska grupa počela je s radom u veljači 2017.

PRIZNANJA FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA “STJEPAN CIPEK” ZA 2016. GODINU

Povodom Međunarodnog dana učitelja 4. listopada 2016. godine dodijelili smo sada već naše tradicionalno Priznanje „Stjepan Cipek“ za 2016. godinu učiteljima i školama koje su se istaknule u primjeni suvremenih oblika i strategija rada, kao i u demokratizaciji i unapređenju ukupnog života odgojno-obrazovnih ustanova te aktivno sudjelovali u mnogim projektima i programima u suradnji s Forumom. Ovo Priznanje je iskaz zahvalnosti i poštovanja prema svima onima koji su doprinijeli ostvarenju vizije Foruma za slobodu odgoja. Odlukom Skupštine Foruma iz 2015. godine Priznanje Foruma za slobodu odgoja nosi ime istaknutog učitelja i

promicatelja cjeloživotnog učenja, jednog od osnivača Foruma te dugogodišnjeg člana Upravnog odbora g. Stjepana Cipeka. Predsjednica Odbora za dodjelu priznanja je Dubravka Miljković, a članovi Odbora su Branko Ančić i Eli Pijaca Plavšić.

Na ovogodišnji natječaj došao je veliki broj prijava škola i učitelja i učiteljica te je kao i prijašnjih godina Odbor za dodjelu Priznanja imao tešku zadaću izabrati one kojima će ove godine biti uručena Priznanja.

Dobitnice ovogodišnjih priznanja su:

U kategoriji Učitelj/ica Foruma za slobodu odgoja su:

Alojzija Tvorić Kučko, učiteljica razredne nastave iz II osnovne škole Vrbovec;

Darinka Frketić Mandarić, učiteljica razredne nastave u Osnovnoj školi Ban Josip Jelačić, Podsused;

Snježana Duić, učiteljica razredne nastave, Osnovna škola dr. Vinka Žganca;

Vanja Škrobica, profesorica filozofije, Škola likovnih umjetnosti, Split;

Renata Špehar, učiteljica logike, filozofije i etike u Srednjoj školi Čazma.

Dobitnice Priznanja u kategoriji Stručni suradnik/ca Foruma za slobodu odgoja su:

Ankica Rakas-Drljan, pedagoginja, osnovna škola Gvozd;

Ines Grubić, stručna suradnica – knjižničarka, Srednja škola Jastrebarsko.

Dobitnici Priznanja u kategoriji Škola Foruma za slobodu odgoja su:

Osnovna škola ban Josip Jelačić, Zagreb. Škola s Forumom surađuje dugi niz godina, a prepoznatljiva je po svojoj viziji koja odgoj i obrazovanje vidi kao odgovornog i aktivnog građanina koji je spreman sudjelovati u svijetu znanja i stvaranju humanijeg društva. Gotovo 40 % djelatnika škole završilo je naše seminare stručnog usavršavanja kao što su Medijacija, Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje, Uvod u projektno planiranje, a škola je aktivno sudjelovala i u našim projektima „Pokreni promjenu“ i „Školski volonteri“.

Osnovna škola Prečko, Zagreb. Osnovna škola Prečko ističe se po zapaženim rezultatima u primjeni suvremenih strategija u odgojnom, odnosno obrazovnom procesu koji su sukladni programskim ciljevima Foruma za slobodu odgoja. Tijekom godina rada škola je bila uključena u mnoge Forumove programe s posebnim naglaskom na Medijaciju i nenasilno rješavanje sukoba.

Osnovna škola Pušća, Donja Pušća. Cilj OŠ Pušća je kod svakog djeteta razviti svijest o tome da ima pravo na slobodu u svakom pogledu, ali i obvezu poštivanja tuđih sloboda te razviti njihovu kreativnost i iznad svega, kritičko mišljenje. Stoga je škola već šest godina aktivno uključena u različite Forumove programe i projekte poput Medijacije, Edukacijom do zdravlja, Primarne prevencije ovisnosti, Odnosi s javnošću te Volontiranje

u radu s djecom i mladima. Primjer je škole u kojoj je većina djelatnika završila naše seminare, a ravnatelj škole primjer je ravnatelja koji se kontinuirano stručno usavršava te se rado odaziva na mnoge naše seminare i događanja koja organiziramo, kao i na suradnje na različitim projektima.

Osnovna škola Josip Matoš, Vukovar. Osnovna škola Josipa Matoša je jedina samostalna škola za učenike s teškoćama u razvoju u Vukovarsko-srijemskoj županiji, a moto škole je „Ja želim, ja mogu!“. Škola s Forumom surađuje od 2013. godine kada su nam bili partnerska škola na projektu „Rane odgojno obrazovne intervencije temeljen na pokazateljima uspješnosti“. Suradnja se nastavila na projektima kao što su „Razvoj kurikulumske kulture“ i „Da sam ja netko“ gdje je škola također bila partner na projektu. Gotovo svi djelatnici škole sudjelovali su u našim edukacijama poput Medijacije i Prava u svakodnevi.

Posebno Priznanje u kategoriji „Suradnik/ca Foruma za slobodu odgoja“ dodjelili smo Mariji Roth, psihologinji iz X gimnazije „Ivan Supek“ u Zagrebu. Suradnja Foruma s Marijom krenula je s projektom „Mladi medijatori“ te se nastavila na dva velika projekta „Pokreni promjenu“ i „Školski volonteri“. Uz njenu podršku sve projektne aktivnosti provedene su s iznimnom kvalitetom i entuzijazmom, posebno na području medijacije i volontiranja.

RAZVOJ KURIKULUMSKE KULTURE

U sklopu projekta „Target – Uspostava visokoobrazovnih standarda kvalifikacija i zanimanja u sektoru rudarstva, geologije i kemijske tehnologije“ održan je trodnevni seminar Kurikulum usmjeren na ishode učenja za 34 sveučilišna profesora i asistenta Rudarsko-geološko naftnog fakulteta i Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu. Seminar su vodile prof. dr. sc. Vlasta Vizek Vidović i prof. dr.sc. Vlatka Domović, a prosječna ocjena seminara je 4,05.

Odličan uvod u problematiku razvoja kurikuluma i metode poučavanja jer je to nešto u čemu je većina sveučilišnih nastavnika samouka.

Vrlo korisno za mene i potrebno za sve nastavnike.

Mislim da su radionice kvalitetno osmišljene i da bi ih trebalo organizirati za sve nastavnike uključene u proces poučavanja.

U 2016. godini održana je jedna seminarska grupa Razvoj kurikulumske kulture. Sudionici su bili 33 učiteljica i učitelja Gimnazije Petra Preradovića Virovitica, Srednje škole Marka Marulića Slatina i „Stjepan Ivšić“ Orahovica. Seminar je financiran kroz projekt „Zajedno kroz prirodoslovlje“ koji je Gimnazija Petra Preradovića Virovitica zajedno s partnerima prijavila na natječaj „Promocija kvalitete i unaprjeđenja sustava odgoja i obrazovanja na srednjoškolskoj razini“ Europskog socijalnog fonda. Voditeljice seminara su bile prof. dr.sc. Vesna Vizek Vidović, prof. dr.sc. Branislava Baranović i prof. dr.sc. Vlatka Domović. Prosječna ocjena seminara je 3,4.

Hvala vam! Za mene je ovaj seminar jako koristan.

Dobitnici i dobitnice Priznanja Forumu za slobodu odgoja "Stjepan Cipek"

FORUM ZA
SL

DEMOKRATIZACIJA ŠKOLA

voditelj programa Demokratizacija škola: Mario Bajkuša
voditeljica programa Volontiranje i aktivno građanstvo: Višnja Pavlović
asistent na programu Demokratizacija škola: Filip Gospodnetić
koordinator međunarodnih programa i programa za mlade: Domagoj
Morić

Cilj programa je održiva i demokratska škola koja živi temeljne demokratske vrijednosti kako kroz upravljanje tako i kroz nastavni proces.

**FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA**

VOLONTIRANJE U RADU S DJECOM I MLADIMA

Cilj programa je poticanje volontiranja među djecom i mladima kako bi im se omogućilo iskustvo aktivnog građanstva te razvila svijest o važnosti preuzimanja aktivne uloge u društvu u kojem žive.

Volontiranje mladih ima važne i dugoročne učinke jer iskustvo volontiranja omogućava razvijanje svijesti o sebi i svojoj okolini, svojih potreba i mogućnosti te se razvija i svijest o potrebama lokalne zajednice i društva koje ih okružuje. Kroz aktivno angažiranje u svojim zajednicama, mladi aktivno doprinose kvaliteti života onih kojima je pomoć društva potrebna, stječu odgovornost prema zajednici u kojoj žive, uče promišljati o društvenim problemima i kako aktivno doprinosti njihovom rješavanju te usvajaju korisne komunikacijske i organizacijske vještine, kao i mogućnost da kroz iskustvo usvajaju najvažnije opće ljudske vrijednosti.

Program se temelji na iskustvu stečenom kroz provedbu projekata „Pokreni promjenu“, „Školski volonteri“ i „Da sam ja netko“ tijekom kojih je obrazovano oko 220 učitelja i stručnih suradnika te oko 80 učenika u temama volontiranja, aktivnog građanstva te osobnog rasta i razvoja.

Seminar „Volontiranje u radu s djecom i mladima“

Tijekom 2016. godine uspješno je proveden novi seminar stručnog usavršavanja za učitelje „Volontiranje u radu s djecom i mladima“. Cilj ovog dvodnevnog seminara je omogućiti sudionicima dobivanje potrebnih kompetencija za organizaciju i provedbu volonterskih akcija te dugoročnih volonterskih projekata u školi i lokalnoj zajednici, a koje imaju za cilj promovirati solidarnost i aktivno građanstva među djecom i mladima. Poseban naglasak seminara je na načinima uključivanja volonterskih akcija i projekata u školski kurikulum, kroskurikularnost i uključivanje različitih dionika, a sve

sa svrhom ostvarivanja odgojno-obrazovnih ciljeva.

Tijekom 2016. provedene su četiri seminarske grupe sa 70 sudionika te su se ocijene seminara kretale između 4.75 i 5. Dvije grupe su bile kotizacijske i provedene su 10. i 11. ožujka te 15. i 16. rujna, jedna seminarske grupe je bila financirana od strane Grada Rijeka te provedena 7. i 8. srpnja u sklopu suradnje Grada Rijeka s članicama GOOD inicijative, a druga grupa je financirana od strane Grada Zagreba (više u nastavku).

Projekt „Volontiranje u zajednici: osnaživanje korisnika ustanova socijalne skrbi i učenika u lokalnoj zajednici“

Zahvaljujući financijskoj potpori Grada Zagreba, tijekom 2016. proveden je projekt „Volontiranje u zajednici“ s ciljem osnaživanja škola za održivu provedbu volonterskih akcija učenika, učitelja te roditelja u lokalnoj zajednici kojim pružaju podršku najranjivijim skupinama društva u svojoj lokalnoj zajednici.

Proveden je seminar stručnog usavršavanja „Volontiranje u radu s djecom i mladima“ 20. i 21. listopada na kojem 17 učitelja i stručnih suradnika iz osam škola naučilo kako razviti volonterski projekt od početne ideje do provedbe, kako motivirati učenike, ali i roditelje i kolege na sudjelovanje, koja je poveznica između razvoja kreativnosti kod djece i mladih i volontiranja te kako zakonski urediti volontiranje u svojoj ustanovi.

„Budi cool i daruj svoj osmijeh“, „Trebam te“, „Priče s čarobnog tepiha“, „Želim znati“, „Vrtićkim mališanima dar – četvrtaši čitaju slikovnica par“ samo su neki od volonterskih projekata koji su učenici sedam osnovnih i jedne srednje škole provele tijekom prosinca.

Kroz projekte, škole su ostvarile suradnju s drugim ustanovama u svojim lokalnim zajednicama poput domova za starije i nemoćne osobe te lokalnih vrtića. Učenici su kroz projekte potaknuti na darivanje svog vremena, truda i vještina kako bi poboljšali kvalitetu života osobama starije životne dobi te djeci i mladima. Na ovaj način učenici su se učili odgovornosti, inicijativi i kreativnosti, a škole aktivno sudjelovale u životu lokalne zajednice.

Ukupno je provedeno sedam volonterskih projekata te je oko 130 učenika osnovnoškolske i srednjoškolske dobi volontiralo u svojoj lokalnoj zajednici.

Projekt „Da sam ja netko: osnaživanje učenika strukovnih škola za aktivno sudjelovanje u lokalnoj zajednici“

Projekt „Da sam ja netko“ provodi se uz podršku Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku te u partnerstvu s četiri strukovne škole: Ekonomska škola Velika Gorica, Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar, Graditeljska škola Čakovec te Škola za cestovni promet Zagreb. Glavni cilj projekta je osnaživanje učenika strukovnih škola u četiri županije za preuzimanje i prakticiranje uloge aktivnih građana u različitim dijelovima društvenog života i rješavanju pojedinih društvenih problema.

U studenom i prosincu provedene su četiri fokus grupe za 38 učenika partnerskih škola u Bjelovaru, Čakovcu, Velikoj Gorici te Zagrebu. Istraživala su se njihova mišljenja o problemima generacije, mogućnostima rješenja i idejama vezanim uz ovu problematiku. Ono što ih brine je neizvjesna budućnost i pronalazak dobrog zaposlenja te već u srednjoj školi razmišljaju o mogućnostima odlaska iz Hrvatske. Kritički gledaju na obrazovni sustav, prevelik broj predmeta i natrpanost sadržaja svakog predmeta, metodologiju podučavanja koja se svodi na ex-cathedra izlaganja i čitanja iz udžbenika. Istaknuli su brigu o prihvaćanju od strane vršnjaka, nasilje i trenutnu situaciju u svijetu. Mnogi su kao problem naveli pasivnost mladih, nepostojanje volje i poticaja da se aktivnije uključe u izvannastavne aktivnosti.

Mislim da je bitno da se izdvoji bar jedan sat tjedno kad bi profesori i učenici međusobno jedni drugima govorili dobre osobine, dobre stvari... To nije neka drastična, teška promjena....

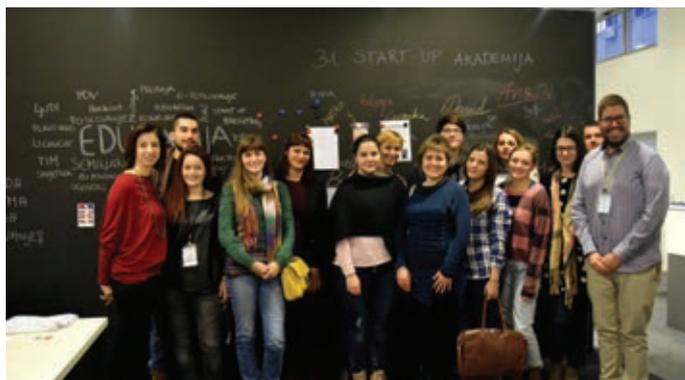
Mislim da se treba puno više naglašavat' te različitosti. Od nas se očekuje da svi budemo isti. Nosim ovakve tenisice, ovakva majica, ovakva frizura, ovako obojana kosa... Mislim da je malo nas svjesno da je svatko od nas različit i da ima neka drukčija razmišljanja. Mislim da se to treba poštovati... Poštovat' ću ga zato što je to njegov đir, ja ga ne osuđujem. To je to.

Vjerujem da dosta nas, mogu početi od sebe, razmišljati o tome što ja mogu napraviti za ovaj svijet da bude bolje. Ali kad čovjek sve skupi misli na jedan papir shvati da je jednostavno previše problema u ovom svijetu...

Slazem se da trebamo od samog sebe početi na neki način. Ali i neke druge malo više potaknuti na neke pozitivne promjene. Treba promijeniti i samo društvo, da smo bolji jedni prema drugima, da se više poštujemo, da više komuniciramo.

Forumovi stručnjaci će početkom 2017. na temelju izvještaja o rezultatima istraživanja provesti trodnevni edukacijski program za učenike škola koje sudjeluju u projektu kako bi ih osnažili u temama osobnog rasta i razvoja, volontiranja i aktivnog građanstva.

PROLJETNA ŠKOLA PODUZETNOSTI

Tijekom 2016. godine, nastavili smo s provedbom programa „Proljetna škola poduzetnosti“ s ciljem osnaživanja mladih nezaposlenih ljudi u područjima vezanima za poduzetnost, komunikaciju, pisanju životopisa i molbe te pretvaranja svoje ideje u djelo.

U 2016. godini proveli smo tri projekta: „Proljetna škola poduzetnosti – program osposobljavanja, podrške i umrežavanja mladih za lakše zapošljavanje“ uz potporu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku; „Proljetna škola poduzetnosti – osnaživanje mladih za uspješno (samo)zapošljavanje u Primorsko-goranskoj županiji“ uz potporu Primorsko-goranske županije te „Proljetna škola poduzetnosti – program osnaživanja i obuke u području pokretanja vlastitih inicijativa, poslova te aktivnog djelovanja nezaposlenih mladih iz Grada Zagreba“ uz potporu Ureda za mlade Grada Zagreba.

Održane su tri višednevne edukacije za mlade u trajanju od pet dana u Stubičkim toplicama, Rijeci i Zagrebu. Educirane i osnažene su 23 nezaposlene mlade osobe koje su stekle znanja i vještine iz područja samozapošljavanja, tržišta rada, (socijalnog) poduzetništva, pokretanja vlastitoga posla, samozapošljavanja te aktivizma kroz niz interaktivnih predavanja. Osim toga, održana je i dodatna edukacija odnosa s javnošću, komuniciranja s javnosti te promocije vlastite ideje za sedmero sudionika programa.

Nadalje, u sklopu programa su održane dodatne radionice od strane sudionika drugim mladima u lokalnim zajednicama – ukupno je kroz radionice i prezentacije educirano 129 mladih u pet županija – Grada Zagreba, Varaždinske, Krapinsko-zagorske, Koprivničko-križevačke te Primorsko-goranske županije, a ostvarili smo i suradnju s 12 institucija i poduzetnika iz cijele Hrvatske koje se bave pitanjem zapošljavanja mladih.

Samo neki od komentara sudionika su sljedeći:

Više je stvari koje bih navela, ali kao najkorisnije je intervju. Točnije, kako se pripremiti i na što je potrebno posebno pripaziti tijekom intervjua s potencijalnim poslodavcem. Isto tako pisanje životopisa i isticanje svojih vrlina/kvaliteta/ znanja i vještina.

Naučila sam puno o poduzetništvu, o predstavljanju sebe na intervjuu, o

ulogama u obavljanju poslova, kako napisati dobar CV.

Treba izaći iz svoje sigurne zone i iznenaditi se. Prihvati što ti se nudi (kao ovaj projekt), razne radionice, edukacije jer se na njima zaista nauči.

Volim FSO. Mislim da mijenjate društvo nabolje.

U 2017. godini, Forum će nastaviti s provedbom programa poduzetnosti za mlade i učenike u srednjim školama, a prijaviti će projekte na lokalne i nacionalne izvore financiranja.

Entrepreneurship School for Youth Workers: Empowering for Combating Unemployment of Youth in Local Communities

Tijekom 2015. godine započeli smo s provedbom Erasmus+ projekta u području mobilnosti osoba koje rade s mladima, a kojeg je financirala Europska komisija. Kroz projekt se okupilo 26 osoba koje rade s mladima iz četiri zemlje Europske unije – Grčke, Portugala, Irske i Hrvatske – koji su se kroz organizirani trening u sklopu projekta osposobljavali za daljnji rad s mladima i u radu svoje organizacije općenito. Na kraju treninga, sudionici su izrazili svoje zadovoljstvo istim te je dobio prosječnu ocjenu 4,4 na skali od 1 do 5.

Nakon uspješno održane edukacije u listopadu 2015. godine, Forum je tijekom 2016. godine izradio publikaciju „Let’s Work it Out: Innovative Approaches to Youth Work and Employment“.

Publikacija je napravljena tako da bude višenamjenska, odnosno sastoji se od više dijelova i može se koristiti u različite svrhe. Prvi dio publikacije sadržajno se dotiče pregleda situacije nezaposlenosti u Hrvatskoj, Grčkoj, Portugalu i Sjevernoj Irskoj, kao i mogućnostima rješavanja nezaposlenosti na tri razine: individualnoj razini, razini rada s mladima i razini politika za mlade. Drugi dio publikacije sastoji se od prijedloga radionica koje se mogu provesti s mladima ili s osobama koje rade s mladima u neformalnom ili formalnom obrazovnom sustavu – zbirka od niza radionica sigurno će biti korisna svim osobama aktivnima u području poduzetnosti mladih.

U predstojećem razdoblju Forum za slobodu odgoja nastaviti će s provedbom treninga poduzetnosti na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

ŠKOLA AMBASADOR EUROPSKOG PARLAMENTA

S obzirom na važnost Europske unije u svakodnevnom životu svih njezinih građana, Europski parlament odlučio je pokrenuti u Republici Hrvatskoj obrazovni program Škola ambasador Europskog parlamenta (EPAS - European Parliament Ambassador School) te ga usmjeriti na podizanje razine osviještenosti među mladima o Europi kroz aktivno učenje o njoj. Program je po prvi put pokrenut 2011. godine u Nizozemskoj, a od školske godine 2016./2017. provode ga uredi za informiranje Europskoga parlamenta i u svim ostalim državama članicama Unije, uključujući i Hrvatsku.

Forum se javio na natječaj koji je raspisao Ured za informiranje Europskog parlamenta u Republici Hrvatskoj te je odabran između ostalih ponuditelja kako bi pomogao u provedbi programa u Hrvatskoj. U predstojećem razdoblju, Forum će lokalizirati i prilagoditi nastavni materijal za učenike i učitelje, pomoći u provedbi obrazovnog programa te pratiti njegovu provedbu i provoditi evaluaciju, a predviđeno trajanje ugovora je tri godine.

MEDIJSKI TRENING ZA UČITELJE

U sklopu projekta GOOD inicijative, a uz potporu Mreža fondacija Otvoreno društvo te Zaklade Friedrich Ebert, Forum je s GONG-om i GOOD inicijativom organizirao Medijski trening za učitelje u dva navrata. Prvi trening održao se u Zadru od 11. do 13. ožujka 2016. godine, a drugi u Ogulinu od 13. do 15. svibnja 2016. godine. Na oba treninga je sudjelovalo 35 učitelja, stručnih suradnika te predstavnika organizacija civilnog društva.

Tijekom treninga, sudionici su usvajali vještine važne za javnu komunikaciju, predstavljanje građanskog odgoja u javnosti, kao i razradi aktivnosti s učenicima na temu medijske pismenosti. Cilj je seminara da

sudionici prođu kroz konkretan medijski trening te da nauče davati izjave za medije (radio i televiziju), da im se ukaže na nedostatke u javnom nastupu i moguća poboljšanja, kao i da im se daju praktični savjeti. Osim toga, cilj je da nauče kako napisati vijest, koju zatim mogu sami poslati u lokalne medije, kako bi jasno izrekli svoj stav o važnosti kvalitetnog uvođenja građanskog odgoja u škole.

Sudionici su izrazili kako su unaprijedili svoje vještine, posebice komunikaciju ispred kamere. Osim toga, osjećali su se inspiriranima da pokrenu promjene u svojim lokalnim zajednicama, ali i učenicima. Prosječna ocjena treninga iznosila je 4,95 na skali od 1 do 5. Neki od komentara sudionika su bili sljedeći:

Ovaj seminar tj. trening sigurno je nešto najbolje što sam doživjela tijekom godina stručnog usavršavanja.

Najjača strana seminara svakako je činjenica da predavači koji ga vode žive ono što rade – vjerodostojnost, zatim organizacija te komunikacija (dvosmjerna). Mogućnost da sudionici razmjene osobna iskustva i ideje – odlično.

Ovaj mi je seminar, osim brojnih informacija koje su mi bile iznimno korisne, dao vjetar u leđa da s jednakim entuzijazmom i sigurnošću nastavim provoditi teme iz GOO-a sa svojim učenicima. Nakon njega imam uvid u važnost dobre prezentacije primjera iz odgojno-obrazovne prakse što ću svakako prenijeti mojim kolegama i nastojat ću im prenijeti moja iskustva i spoznaje. Također me potaknuo na konkretan angažman da se GOO što kvalitetnije implementira u odgojno-obrazovni sustav (kao obavezan predmet).

UVOD U PROJEKTNO PLANIRANJE

Tijekom 2016. godine, održan je jedan seminar stručnog usavršavanja Uvod u projektno planiranje, uz potporu Zagrebačke županije.

Zahvaljujući implementaciji seminara učitelji, stručni suradnici i ravnatelji su se osnažili za korištenje europskih fondova u svrhu razvoja i unaprjeđenja obrazovanja. Seminar je trajao od 24. do 26. listopada u kojem je 19 sudionika dobilo potrebna znanja i vještine o pisanju projektnih prijedloga, kao i o projektnom ciklusu. Na kraju seminara sudionici su dali povratnu informaciju na sadržaj i organizaciju samog seminara u vidu anonimne evaluacije. Seminar je ocijenjen ocjenom 4,88 (na skali od 1 do 5). Neki od

komentara sudionika na pitanje koje metode i teme korištene tijekom seminara

Jako sam ispunjena životnim primjerima i sadržajem ove edukacije. Napokon lakše dišem. Spremnija sam tražiti, pročitati natječaje i sudjelovati u njima.

Projekti više nisu prepreke, već put ka novim izazovima. Hvala Mariju i Domagoju. Divni ste!

Mogu učiteljima prenijeti osnovna znanja i informacije sa seminara i praktično upotrijebiti te znanja za pisanje projekata.

Bravo za predavače! Hvala na savjetima, podršci i iskrenim iskustvima i kad nisu bila pozitivna. Puno sam naučila.

ODNOSI S JAVNOŠĆU U OBRAZOVANJU

Tijekom prošle godine, održan je jedan seminar Odnosi s javnošću u obrazovanju u sklopu projekta „Proletna škola poduzetnosti“ financiranog od strane Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Seminar je trajao od 21. do 23. listopada 2016. godine za sedmero osoba aktivnih u radu s djecom i mladima te nezaposlenim mladima.

Seminar je ocijenjen visokim ocjenama kroz evaluacijske upitnike (na skali od 1 do 5) – 4,80.

Neki od komentara sudionika su sljedeći:

Ovo me potaknulo da više radim na komunikaciji o kojoj ovisi moj posao. Jako mi je koristila vježba javnog govora i intervjua. Dobro mi dođu savjeti o uređenju stranice na društvenim mrežama.

Jako pozitivno i motivirajuće iskustvo. Ovo me potaklo da poboljšam svoju kvalitetu komunikacije i odnosa u javnosti.

Seminar je bio izuzetno poučan. Pohvalila bih voditelja koje je bio spreman za prilagodbu rasporeda i sadržaja.

Sve pohvale za ovaj zanimljiv i interaktivan seminar. Naučila sam puno korisnih i svakako primjenjivih informacija. Pohvale treneru koji je stručan i zanimljiv.

„KOMPETENCIJE ZA KULTURU DEMOKRACIJE U AKCIJI: DEMOKRATSKE KOMPETENCIJE U DIGITALNOM DOBU“

U prosincu 2016. godine, Forum za slobodu odgoja započeo je s provedbom projekta

„Kompetencije za kulturu demokracije u akciji: demokratske kompetencije u digitalnom dobu“, čiji je nositelj organizacija Antikomplex iz Češke. Forum za slobodu odgoja je partner na projektu, zajedno s drugih šest zemalja: Češkom, Armenijom, Bjelorusijom, Bugarskom, Rumunjskom i Srbijom. Projekt financira Vijeće Europe i Europska unija.

Opći cilj projekta je implementirati niz indikatora iz Okvira kompetencija za kulturu demokracije (eng. Framework of Competence for Democratic Culture, CDC), a koji se odnose na medije i društvene mreže.

U razdoblju do 30. rujna 2017. godine svaka zemlja će izraditi nacionalno izvješće o tome kako su kompetencije za demokratsku kulturu uvedene u hrvatski obrazovni sustav. Osim toga, organizirat će se dvije fokus grupe s nastavnicima i edukatorima u području obrazovanja odraslih kako bi se saznali njihovi stavovi vezani za kompetencije za demokratsku kulturu, ali i za korištenje medija i društvenih mreža od strane mladih.

Na temelju saznanja iz fokus grupa, organizirat će se i edukacije nastavnika, u koje će biti uključeno 50 učitelja i učiteljica iz cijele Hrvatske. Na kraju, izradit će se i pozicijski dokument koji će uključivati sažetak nacionalnog konteksta te prijedloge i preporuke za nadležna tijela o uvođenju kompetencija demokratske kulture u obrazovni sustav.

GOOD INICIJATIVA: PREMA GRAĐANSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU U ŠKOLAMA

Krajem lipnja 2016. godine Forum je završio s provedbom projekta GOOD inicijativa, kojeg je financirala Mreža fondacija Otvoreno društvo. Projekt je bio orijentiran informiranju o građanskom odgoju i obrazovanju te poticanju odgovornog uključivanja svih ključnih aktera (učitelja i nastavnika, učenika i roditelja), u javnu raspravu kako bi se u škole sustavno i kvalitetno uveo građanski odgoj i obrazovanje. Projekt se provodio u partnerstvu s nizom organizacija civilnog društva koje čine GOOD inicijativu.

Tijekom prošle godine, provedena je kampanja „Naučimo biti veliki“, a koja se sastojala od promotivnih video spotova koji su objavljeni na društvenim mrežama i televizijama – šest spotova koji prikazuju šest ključnih dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja (društvena, ljudskopravna, politička, gospodarska, ekološka i interkulturalna), a sve škole su dobile i plakate te letke o uvođenju građanskog odgoja i obrazovanja. Uzimajući u obzir da se kampanja prikazivala na nacionalnim televizijskim kućama, kao i međunarodnim za područje Jugoistočne Europe, sveukupno je promotivne spotove vidjelo preko 1 400 000 ljudi, a mrežna stranica GOOD inicijative je imala preko 300 000 posjeta.

Osim promotivnih spotova, tijekom 2016. godine organizirano je pet javnih događanja za razne dionike, s ciljem upozoravanja na važnost provođenja kurikularne reforme te važnosti uvođenja građanskog odgoja i obrazovanja u škole, a na kojima je sudjelovalo preko 250 sudionika. Organizirani su i sastanci GOOD inicijative u Vukovaru, Dubrovniku i Poreču.

Osim toga, provedene su i dvije edukacije za učitelje o načinima komunikacije s medijima i promociji građanskog odgoja i obrazovanja u javnosti. Dvije edukacije „Medijskog treninga“ organizirane su u Zadru i Ogulinu za sveukupno 35 učitelja i stručnih suradnika, a prosječna ocjena iznosila je 4,95 na skali od 1 do 5.

Na kraju, osmišljena je i izvedena predstava Neopravdani sat, koja se bavi pričom 11 srednjoškolaca te pokriva svih šest dimenzija građanskog odgoja, a izvodi je Dramska skupina Fakulteta političkih znanosti. Premijera predstave održala se u travnju u SKAZ-u, a dvije dodatne izvedbe održane su u Studentskom centru u Zagrebu. Sveukupno, oko 350 ljudi je pogledalo predstavu te su reakcije bile pozitivne.

Forum je, zajedno s partnerima, nakon uspješno provedenog projekta, osigurao i financiranje nastavka projekta GOOD inicijative, uz potporu Mreža fondacija Otvoreno društvo te je od rujna 2016. godine krenuo s provedbom projekta „Vrijeme za građanski odgoj i obrazovanje?“ u kojemu je Forum zadužen za izradu modela demokratske škole na temelju istraživačkih uvida te izradu kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja.

GRAĐANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE U SURADNJI S GRADOM RIJEKA

U svibnju 2016. godine javili smo se na javni natječaj Grada Rijeke s ponudom za provedbu programa Građanskog odgoja i obrazovanja za učitelje osnovnih škola kojima je osnivač Grad Rijeka.

Nakon izrade ponude koja je uključivala 7 modula/seminara i odabiranja Forumu za slobodu odgoja kao izvoditelja dogovoreni su organizacijski detalji i datumi te se krenulo s edukacijom. U edukaciju su, kao izvoditelji, bile uključene i druge organizacije koje sudjeluju u GOOD inicijativi kao što su Centar za mirovne studije i GONG.

Tijekom lipnja i srpnja 2016. kroz tri cjeline kojima se pokriva većina dimenzija koje obuhvaća Građanski odgoj i obrazovanje održane su edukacije koje obuhvaćaju teme iz sljedećih područja: Vrijednosti, sadržaji i metode građanskog odgoja i obrazovanja (moduli: Uvod u ljudska prava, Participativna metodika), Edukacija za građansku pismenost (moduli: Politička pismenost, Medijska pismenost), Integralno građansko obrazovanje (moduli: Obrazovanjem protiv korupcije, Medijacija Volontiranje u obrazovanju). Na edukaciji su sudjelovala 22 učitelja/ice i svake od 22 osnovne škole kojima je osnivač Grad Rijeka.

NAOS: PODIZANJE PROFESIONALNIH KAPACITETA NASTAVNIKA ZA RAD U MULTIKULTURALNOM OKRUŽENJU, UZ POTPORU EUROPSKE UNIJE

U trogodišnjem projektu NAOS čiji je nositelj istraživački institut RISBO iz Rotterdama, cilj je pomoći učiteljima u razvijanju kompetencija potrebnih za rad s učenicima migrantskog porijekla. Forum za slobodu odgoja ima partnersku ulogu na projektu, uz organizacije iz Estonije, Litve, Norveške, Nizozemske, Belgije, Portugala, Grčke i Cipra.

Tijekom 2016. godine održana su dva transnacionalna sastanka, prvi u estonskom gradu Tallinu u travnju, a drugi u portugalskom gradu Portu početkom listopada. Na sastanku u Tallinu partneri iz Nizozemske su predstavili rezultate studijskog posjeta čija je tema bila učenje jezika, a održan je u norveškim školama koje pohađaju učenici manjinskih društvenih skupina. Osim njih, partneri iz Belgije su predstavili preliminarne rezultate studijskog posjeta održanog na Cipru čija je tema bila suradnja škole i lokalne zajednice.

U Portugalu je u listopadu održan drugi transnacionalni sastanak. Na sastanku je napravljen presjek rada tijekom 2016. godine, a partneri iz Grčke i Cipra su predstavili rezultate studijskih posjeta održanih u estonskim i litvanskim školama u proljeće 2016. Budući da studijska putovanja, na kojima se opaža dobra praksa škola u okviru različitih područja školskog djelovanja zauzimaju značajno mjesto u ovom projektu, napravljena je sveobuhvatna analiza do sada održanih studijskih posjeta iz Belgije, Grčke, Norveške, Hrvatske i Cipra.

Projekt je u 2017. godini ušao u svoju završnu fazu kada će biti održani posljednji studijski posjeti i završna konferencija na kojoj će biti prikazani rezultati projekta i publikacije nastale tijekom njegove provedbe.

RAZVOJ OSOBNIH I SOCIJALNIH KOMPETENCIJA

voditeljica programa Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija: Ana Muni-
vrana

voditeljica Programa Medijacija: Marina Brkić

koordinatorica Školskih preventivnih programa: Jelena Perak

Program u brojkama:

- 1 konferencija,
- 13 seminara,
- novi seminar „Sretno dijete“
- 5 projekata
- 5500 korisnika
- 1 novi priručnik

**FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA**

Program Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija u Forumu formiran je 2016. godine kao posebna cjelina. Obuhvaća sadržaje iz Medijacije i rješavanja sukoba, Komunikacije te Socio-emocionalnog razvoja. Sastavni dio programa je i program Medijacija te Forumovi školski preventivni programi.

Namijenjen je svima koji žele unaprijediti vlastite kompetencije i osnažiti se kao stručnjaci u radu s djecom i mladima, ali i uspješno komunicirati s kolegama, nadređenima i članovima obitelji. Također je namijenjen onima koji su zainteresirani za unapređenje odnosa i ozračja u cijeloj školi/ustanovi, kako bi ona postala mjesto učenja i razvoja nadarenosti i potencijala svih; zatim onima koji žele znati kako podržati razvoj samopoštovanja i samopouzdanja, kako na vrijeme prepoznati emocionalne poteškoće i smetnje ponašanja, kako spriječiti ili umanjiti nasilje, nerazumijevanje i predrasude, kako raditi s različitostima te kako aktivno graditi i njegovati kvalitetne odnose i rješavati sukobe. Kao ishod učenja, sudionici programa uče i kako pripremiti i obraditi razne pedagoške, psihološke pa i „osjetljive“ teme s učenicima.

Tijekom 2016. razvijeni su materijali i okupljen je tim za projekt „Sretno dijete!“, kojeg čine Ana Munivrana, Eli Pijaca Plavšić, Višnja Pavlović i Jelena Perak. Osmišljena je potpuno nova trodnevna edukacija stručnjaka u području socio-emocionalnog razvoja djece i mladih.

Velika većina programskih aktivnosti u 2016. godini odnosi se na vrlo aktivan program Medijacija i pripadajuće projekte i seminare u kojima je izravno sudjelovalo 3378, a neizravno 2200 korisnika.

U nastavku teksta donosimo kratki pregled najznačajnijih projekata i aktivnosti u 2016. godini.

SEMINARI MEDIJACIJE

Forumovi seminari medijacije iznimno su popularni pa ih je tako i ove godine održan značajan broj. Uz najčešći, Osnovni seminar medijacije koji je održan devet puta, održane su i dvije grupe Naprednog programa, ali i seminar Timske medijacije te seminar Vršnjačke medijacije.

Ukupno je dakle, održano:

- 9 seminara Osnovni seminar medijacije na kojima je sudjelovalo 118 sudionika;
- 2 seminara Napredni seminar medijacije na kojima je sudjelovalo 44 sudionika;
- seminar Vršnjačka medijacija na kojem je sudjelovalo 59 sudionika;
- seminar Timska medijacija na kojem je sudjelovalo 8 sudionika;
- Mentorski susret medijatora s 20 sudionika;
- Dodatna obuka naprednih medijatora za 4 sudionice.

Seminar medijacije dao mi je potpuno nov pogled na rješavanje problema. Seminari su mi bili odlični: u opuštenoj atmosferi, uz puno smijeha, naučili smo mnogo toga što možemo primijeniti u poslu, ali i u privatnom životu.

II. GODIŠNJA KONFERENCIJA ŠKOLSKE MEDIJACIJE

Na II. godišnjoj konferenciji školske medijacije, održanoj u X. gimnaziji u Zagrebu 12. veljače 2016. godine, preko 130 učitelja i drugih odgojno-obrazovnih stručnjaka zaključilo je kako su programi prevencije nasilja u školama nužni te da je potrebno raditi s roditeljima, učenicima i učiteljima.

„Želimo humano i pravedno društvo koje u potpunosti prihvaća različitosti. Želimo društvo u kojem se čuje glas pojedinca. Želimo školu koja u sukobima vidi potencijal za razvoj, razvija kritičko i kreativno mišljenje i daje pravo na vlastito mišljenje“, dio je Manifesta školske medijacije koji je nastao na konferenciji.

Među priznatim stručnjacima u području školske medijacije te izgradnje mira i dijaloga, izlaganja su održale prof. dr. sc. Dubravka Miljković s Učiteljskog fakulteta u Zagrebu, dr. sc. Ivana Zečević s Filozofskog fakulteta u Banja Luci, dr. sc. Anja Miroslavić s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u Zagrebu, trenerice medijacije Ana Žnidarec-Čučković, Nina Vrdoljak te Višnja Pavlović, Jelena Perak i Filip Gospodnetić iz Foruma za slobodu odgoja, direktorica Genesisisa iz Banja Luke Dijana Pejić te školski medijatori i medijatorice.

„Konflikti su prilika za pozitivnu promjenu. Pozitivne posljedice poboljšavaju kvalitetu odluka, potiču kreativnost i inovaciju, povećavaju interes i radoznalost u grupi te omogućuju bolju prilagodbu promjenama”, naglasila je prof. dr. sc. Dubravka Miljković s Učiteljskog fakulteta u Zagrebu. U predavanju o ulozi školske medijacije u prevenciji sukoba, dr. sc. Ivana Zečević s Filozofskog fakulteta u Banja Luci naglasila je kako ne trebamo težiti nultoj toleranciji na nasilje. „Trebamo ići k tome da mi kao učitelji razumijemo nasilje, da razumijemo učenike i pomognemo im da razumiju sebe”, ističe Zečević. „U javnom prostoru često čujemo o primjerima nasilja u školama, nasilja među vršnjacima, pa čak i tjelesnim sukobima učenika i učitelja, ali istovremeno zanemarujemo činjenicu da gotovo svaka škola u Hrvatskoj provodi vlastiti program prevencije nasilja. Ova je Konferencija mjesto na kojem stručnjaci mogu razmijeniti iskustva i unaprijediti svoje kompetencije u području rješavanja sukoba, nenasilne komunikacije, asertivnosti i aktivnog slušanja“ istaknula je Ana Munivrana.

U popodnevnom dijelu konferencije održane su radionice i predavanja o korisnosti medijacije u prevenciji kaznenih djela, iskustvima organizacija iz Bosne i Hercegovine, primjerima projekata važnima u izgradnji mira, teoriji kvalitetne škole te inovativnim praksama u primjeni medijacije.

U sklopu konferencije izrađen je i Manifesto školske medijacije kao pisana izjava medijatorica i medijatora o tome što žele da bude njihovo nasljeđe, kakvo društvo žele (posebno u kontekstu rješavanja sukoba i prevencije nasilja), kako bi izgledao svijet koji poštuje vrijednosti medijacije, kakve škole vide i zamišljaju kao viziju budućnosti, što žele da korisnici medijacije nauče te na koji način će se zalagati za ove vrijednosti. Manifesto se može pročitati na poveznici: <http://www.fso.hr/wp-content/uploads/2016/03/2016-Manifesto.pdf>

VRŠNJAČKA MEDIJACIJA

Kroz jednodnevni seminar „Vršnjačka medijacija – program prevencije i socio-emocionalnog učenja: iskustva iz prakse“ održan u Učeničkom domu Marije Jambrišak 27. listopada 2016. godine tražili smo odgovore na pitanja: na koje način unaprijediti odnose među učenicima, kako utjecati na prevenciju sukoba i nasilja među djecom, kako poticati kvalitetniju komunikaciju i razvoj empatije, kako potaknuti učenike da sami rješavaju svoje sukobe i na koji ih način poticati u osobnom i socijalnom razvoju?

Kroz prezentacije vršnjačke medijacije u svijetu i Hrvatskoj kao oblika preventivnih programa sudionici su stekli uvid u razvoj kao i u dobrobiti vršnjačke medijacije te su saznali koje su upravljačke vještine potrebne za pokretanje vršnjačke medijacije i drugih preventivnih programa. Navedene teme su predstavljale Eli Pijaca Plavšić, Ana Munivrana, Višnja Pavlović i Jelena Perak, koje su kroz prezentacije upoznale sudionike s Forumovim iskustvima u provođenju školske medijacije.

Također, zahvaljujući prezentacijama učiteljica Snježane Duić (OŠ dr. Vinka Žganca, Zagreb), Natalije Damjanović i Vlatke Mijić uz ravnateljicu Marinu

Sabolović (OŠ Luka, Sesvete) te Vesne Horvat-Kovačec (OŠ Žitnjak, Zagreb) koje godinama provode Klubove vršnjačkih medijatora i programe medijacije u svojim školama, dijeljene su dobre prakse te ideje za implementaciju preventivnih programa i unaprjeđenje školske klime.

Mali medijatori iz OŠ Sveta Klara i njihova mentorica učiteljica Aleksandra Ivanec prikazali su kako vršnjačka medijacija izgleda u praksi, a učenici OŠ Žitnjak su nam otpjevali svoju Medijacijsku himnu te su nam dali mnoge odgovore na pitanja o vlastitoj motivaciji za uključivanje u program Malih medijatora.

Na seminaru je sudjelovalo 59 odgojno-obrazovnih djelatnika iz osnovnih i srednjih škola Zagreba, Rijeke, Osijeka, Gospića i drugih gradova i područja Hrvatske, koji su anonimnom evaluacijom ocijenili seminar vrlo uspješnim – ocjenom 4,78 (na skali od 1 do 5).

ŠKOLSKI PREVENTIVNI PROGRAMI I PROJEKTI

Projekt „OBOJI SVIJET! bojama tolerancije – učiti demokraciju i toleranciju“ (uz podršku Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta)

Tijekom 2016. godine provodio se projekt „Oboji svijet bojama tolerancije – učiti demokraciju i toleranciju“ uz financijsku potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta na području Grada Zagreba i Koprivničko-križevačke županije. Završetkom provedbe projekta osnažen je 61 nastavnik/ca i stručni suradnik/ca za rad s učenicima u području aktivnog građanstva, zagovaranja ljudskih prava i demokratskih načela, nenasilne komunikacije i dijaloga. Sudjelovanjem u projektnim aktivnostima, kroz Edukacijski program za ljudska prava, aktivno građanstvo, nenasilnu komunikaciju i toleranciju, te provedbom radionica s učenicima nastavnici i stručni suradnici, kao i partnerske škole – OŠ Miroslava Krleže iz Zagreba te OŠ „Đuro Ester“ iz Koprivnice – stekli su znanja, vještine i samopouzdanje u radu s učenicima, ali i u prijenosu znanja svojim kolegama, roditeljima i dionicima lokalne zajednice. Edukacijski program je kroz anonimnu evaluaciju ocijenjen s 4,7 (na skali od 1 do 5).

Neke od izjava sudionika Programa:

Sve je bilo super. Prezadovoljna sam ovim seminarom.

Korisno za sve one koje rade u odgoju i obrazovanju.

Odličan seminar, poticanje na razmišljanje i promišljanje o vlastitim stavovima što mogu koristiti u praksi radeći na promjeni i otvorenosti djece na stavove drugih.

Bilo je jako zanimljivo i poučno. Trebalo bi sve sudionike odgojno-obrazovnog procesa educirati o metodama rješavanja sukoba, uključujući medijaciju.

Vrlo koristan seminar s puno praktičnih primjera primjenjivih u svakodnevnoj primjeni.

Pokrećete dobre stvari. Bravo!

Pohvala predavačima, predavanje je bilo zanimljivo. Još sam dodatno osjetila važnost provođenja građanskog odgoja i obrazovanja u škole, kao i svoju ulogu da budem aktivniji građanin.

U radionicama koje su provodili odgojno-obrazovni djelatnici sudjelovalo je 840 učenika kroz koje se povećala njihova svijest o važnosti aktivnog građanstva, aktivnog sudjelovanja unutar lokalne zajednice, što je demokracija, kako funkcionira demokratsko društvo te važnost ljudskih prava i sloboda. Također, osvijestili su važnost nenasilnog rješavanja sukoba, stilove sukoba, razvijali su vještine nenasilne komunikacije te važnost uvažavanja različitosti i tolerancije, kao i osvještavanje važnosti donošenja odluka te kritičkog razmišljanja.

Citati učitelja o radionicama:

Učenicima je radionica bila zanimljiva i poučna. Aktivno su raspravljali, pomno razmišljali i donosili odluke u obje aktivnosti. Posebno zanimljivo je bilo vidjeti jednog učenika koji je imao oprečna razmišljanja od većine i njegovo zalaganje da raznim argumentima dokaže i uvjeri druge u svoj stav.

Učenici su aktivno sudjelovali i surađivali u zajedničkom radu. Usvojili su nove pojmove i zainteresirani su za dodatne sadržaje.

Učenici su iznimno dobro reagirali, radili složno i dogovarali se. Bilo im je zanimljivo i poučno istraživati, komentirati, iznositi rezultate svoga istraživačkoga rada i iznositi svoja zapažanja i mišljenja.

Neki od komentara učenika:

Želim poručiti mladim ljudima da se ne ustručavaju iznijeti svoje ideje, stavove i mišljenja samo zato što bi ih mogli osuđivati od 'zlih jezika'. Budimo tolerantni jedni prema drugima! Ponašajte se prema drugima baš onako kako bi htjeli da se drugim ponašaju prema njima.

Ovim radom želim poručiti da ljudi, pogotovo mladi, ne smiju brzati sa svojim zaključcima i uzimati stvar u svoje ruke, a da nisu prije toga dobro promislili o tome. Naravno, glavna poanta moje priče je da se razgovorom uvijek sve može riješiti, a nikako ne nasiljem i tučnjavom. Nasilje će uvijek izazivati nepoželjne posljedice makar toga i nismo svjesni u potpunosti.

Najveći rezultat obrazovanja je tolerancija.

Moja želja je da u svijetu vrata ljubavi budu uvijek otvorena i da svi ljudi budu sretni!

Projekt „Preventivni program „Možemo to riješiti!“ – učenjem o odnosima, sukobu i medijaciji do prevencije neprihvatljivog ponašanja“ (uz podršku Grada Zagreba, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom)

Cilj projekta bio je osnaživanje škola za sustavan i kvalitetan program prevencije neprihvatljivoga ponašanja djece i mladih. Naglasak je stavljen na dodatni razvoj kompetencija učitelja i stručnih suradnika kao i na osnaživanje samih učenika i učenika kao vršnjačkih medijatora. U skladu sa samim ciljem kroz implementaciju projektnih aktivnosti osnažilo se škole za rad s učenicima u području vršnjačke medijacije te za razvoj preventivnih programa unutar škola.

To se postiglo seminarom „Medijacija kao alat emocionalnog razvoja i prevencije neprihvatljivog ponašanja“ na kojemu su sudjelovali odgojno-obrazovni djelatnici (21 sudionik) iz 11 partnerskih škola uključenih u projekt. Zahvaljujući sustavnoj podršci

Foruma za slobodu odgoja, škole su se osnažile za rad s djecom i mladima u području nenasilnog rješavanja sukoba, osobnog i socijalnog razvoja učenika, nenasilne komunikacije i razumijevanja vlastitih potreba, emocija i ponašanja.

U svakoj školi je održana i radionica Obuka vršnjačkih medijatora koja je pripremila učenike da postanu vršnjački medijatori kako bi mogli sami rješavati svoje sukobe. Na radionicama je sudjelovalo 138 učenika. Radionice su ocijenjene visokim ocjenama (4,8) kroz anonimnu evaluaciju (skala od 1 do 5).

Neki od komentara učenika:

Jako ste nam dobro objasnili sve što ste trebali i puno vam hvala.

S vama mi je bilo jako lijepo i htjela bi da nam opet dođete.

Jako zanimljivo, simpatično i poučno :D

Ova radionica mi se jako sviđjela i ne bih htjela ništa nadodati.

Odlično! Korisno! Zabavno!

Radionica je vrlo poučna, uči se na zabavan način. Voljela bih to ponoviti.

Dodatna vrijednost projektu i osnaživanju samih škola bilo je sudjelovanje odgojno-obrazovnih djelatnika na seminaru „Vršnjačka medijacija – program prevencije i socio-emocionalnog učenja: iskustva iz prakse“ (što je Forum za slobodu organizirao za sve zainteresirane odgojno-obrazovne djelatnike 27. 10. 2016. godine) kroz koju su se osnažili za pokretanje preventivnih programa i Klubova školskih medijatora u svojim školama. Također, dobili su dodatna znanja o tome koje su upravljačke vještine potrebne za pokretanje vršnjačke medijacije i drugih preventivnih programa.

Projekt „Oboji svijet šarenim bojama tolerancije“ (uz podršku Grada Zagreba, Ured gradonačelnika)

Projektom se promiču tolerancija, nenasilje i mirno rješavanje sukoba među učenicima osnovnih i srednjih škola. Na nagradnom natječaju Oboji svijet sudjeluju učenici svih osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj, a svake godine broj sudionika natječaja raste. Oni sa svojim mentorima, učiteljicama i učiteljima, prijavljuju likovne, literarne, video i ostale radove koji su nagrađeni i predstavljeni na priredbi Oboji svijet povodom Međunarodnog dana tolerancije.

Ove godine na natječaj je pristiglo 880 radova na kojima je radilo preko 1900 učenika, i 272 mentora od kojih su neki bili i iz hrvatskih škola u Njemačkoj. Većina se mogla pogledati na izložbama u Rijeci, Čakovcu, Splitu, Osijeku te Zagrebu (Dječji odjel knjižnice M. Držić, M. Držić, Dječja knjižnica M2, Knjižnica Špansko-Sjever, Knjižnica A. Cesarca, Knjižnica Medveščak).

Nagrađen je 31 učenički rad, a autorima su dodijeljene nagrade na priredbi Oboji svijet povodom Međunarodnog dana tolerancije. Također, na Facebook stranici Svi mi koji bojimo svijet tolerancijom nalazi se izložba radova te fotografije s priredbe, a video uradci se mogu pogledati na Youtube kanalu Foruma za slobodu odgoja.

Priredba Oboji svijet! se održala 16. studenog 2016. u Muzeju za umjetnost i obrt. Na priredbi je sudjelovalo 115 nagrađenih učenika, mentora, ravnatelja te članova njihovih obitelji. U dvosatnoj priredbi svi nagrađeni su primili nagrade, predstavili su svoje radove i objasnili njihovu poruku te su rekli kako doživljavaju i vide današnje društvo. Također, na priredbi su nam se pridružili i predstavnici Ureda gradonačelnika, Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske, Agencije za odgoj i obrazovanje i Knjižnica Grada Zagreba.

Projekt smo ove godine proveli s dugogodišnjim partnerima: Udrugom MoSt iz Splita, Regionalnim info centrom za mlade Rijeka UMKI, Volonterskim centrom Osijek te Centrom za mlade Čakovec. Osim ovih partnera, suradnici na projektu su Knjižnice Grada Zagreba gdje se održavaju radionice za učenike i izložbe radova. Partneri su organizirali

izložbe u Splitu, Osijeku, Rijeci i Čakovcu, gdje su bili izloženi učenički radovi prijavljeni na natječaj. U gradu Zagrebu radovi su bili izloženi u šest knjižnica a na ukupno deset lokacija bilo je izloženo 538 radova koje je vidjelo preko 2000 ljudi. Osim izložbi, u Knjižnicama Grada Zagreba su volonteri Foruma za slobodu odgoja održavali radionice s učenicima osnovnih škola na temu tolerancije, nenasilja i mirnog rješavanja sukoba, a u njima je sudjelovalo 304 učenika. Osim, nagradnog natječaja, radionica, izložbi i priredbe, održane su promotivne aktivnosti radi podizanja vidljivosti projekta, predstavljanja projekta za lokalne i nacionalne TV postaje, a projekt je promoviran na društvenim mrežama. Svi zainteresirani su mogli vidjeti nagrađene radove i galeriju fotografija učeničkih radova na Forumovim društvenim mrežama, što je podiglo vidljivost projekta te interes učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika za sudjelovanje u nadolazećim projektima.

Projekt „Sretno dijete: program obrazovanja za socijalni i osobni razvoj djece, mladih i učitelja u sredinama s manje mogućnosti“ (uz podršku Ministarstva znanosti i obrazovanja)

Ovo je novi projekt, započeo krajem 2016. godine. Traje 10 mjeseci, a u njemu izravno sudjeluje oko stotinu učitelja i stručnih suradnika iz šest županija te devedeset učenika iz petnaest partnerskih škola. Škole partneri nalaze se u Zagrebačkoj, Karlovačkoj, Brodsko-posavskoj, Splitsko-dalmatinskoj, Koprivničko-križevačkoj, Krapinsko-zagorskoj i Osječko-baranjskoj županiji.

Cilj projekta je sustavno i dugoročno razvijati socijalne i emocionalne kompetencije djece, naročito u području komunikacije i prevencije nasilja, kao i osnažiti kompetencije učitelja i stručnih suradnika za poticanje osobnog i socijalnog razvoja djece. Naglasak je na suradnji učitelja i djece jer oni zajedno provode razvojni program u školi. Središnja aktivnost projekta je edukacija ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika kroz trodnevnu obuku: „Sretno dijete – implementacija programa za osobni i socijalni razvoj u školi“, koja se održava na 3 lokacije (Vrbovec, Split i Našice). Cilj trodnevnog seminara „Sretno dijete“ je usvojiti kompetencije za kreiranje obrazovnog okruženja i procesa poučavanja usmjerenih na dobrobit djeteta i njegov socio-emocionalni razvoj, kao i znanja potrebna za poučavanje osobnih i socijalnih kompetencija. Učenici zatim kroz radionice koje provode učitelji koji su prošli ovu obuku razvijaju socio-emocionalne vještine, poput komunikacije i rješavanja sukoba.

Projekt „Sretno dijete: program prevencije nasilja učenjem socio-emocionalnih vještina djece, mladih i učitelja“ (uz podršku Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku).

U studenom 2016. godine započeli smo s provedbom projekta u kojem će izravno sudjelovati stotinu učitelja i stručnih suradnika iz pet županija te pedeset učenika iz pet partnerskih škola. Škole partneri nalaze se u Krapinsko-zagorskoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Međimurskoj, Virovitičko-podravskoj i Požeško-slavonskoj županiji.

Glavni cilj projekta je osnaživanje škola i odgojno-obrazovnih djelatnika za provedbu sustavnog i kvalitetnog programa prevencije neprihvatljivog ponašanja djece i mladih, suzbijanja vršnjačkog nasilja te osnaživanja djece da preuzmu ulogu u rješavanju vršnjačkih sukoba uz podršku educiranih stručnjaka.

Cilj se ostvaruje u periodu od 10 mjeseci, edukacijom i podrškom učitelja i stručnih suradnika, razvojem dodatnih kompetencija u radu s učenicima kroz obuku: „Odnos,

sukob, medijacija – implementacija preventivnog programa u školi“ i sudjelovanjem na Konferenciji školske medijacije. Učenici kroz Akademiju vršnjačkih medijatora i natječaj „Oboji svijet!“ razvijaju socio-emocionalne vještine poput komunikacije i rješavanja sukoba.

SURADNJE

U sklopu programa ostvaren je i niz suradnji u obliku izlaganja, gostovanja i radionica:

- predavanje za studente Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta o medijaciji na kojem je sudjelovalo 20 sudionika;

- predavanje za Županijsko stručno vijeće pedagoga Koprivničko-križevačke županije: „Medijacija u radu s djecom i mladima“ na kojem je sudjelovalo 50 sudionika;
- predavanje za učiteljsko vijeće OŠ Viktora Kovačića, Hum na Sutli, na kojem je sudjelovalo 30 sudionika;
- predavanje za učiteljsko vijeće OŠ Prečko „Komunikacijske vještine“ na kojem je sudjelovalo 70 sudionika;
- moderiranje radionice – stručno usavršavanje za koordinatore i pomoćnike u nastavi (u sklopu projekta Zagrebačke županije Prsten potpore) na kojem je sudjelovalo 70 sudionika;

• studijski posjet američkih studenata u organizaciji HUM-a – predstavljanje rada programa Medijacije na kojem je sudjelovalo 4 sudionika;

- radionica Vršnjačke medijacije na Tjednu mirenja, HUM-a na kojoj je sudjelovalo 16 sudionika, učenica i učenika malih medijatora i njihove učiteljice-medijatorice.
- radionice za posvojitelje u sklopu projekta udruge Na drugi način: „Komunikacija“ na kojoj je sudjelovalo 16 sudionika;
- predavanje na Okruglom stolu u organizaciji HNS-a „Socijalne politike“ na kojem je sudjelovalo 30 sudionika;
- izlaganje na okruglom stolu na Godišnjoj konferenciji psihologa: „Psihologija: na margini ili avangarda društva?“ na kojoj je sudjelovalo 30 sudionika;
- izlaganje na Okruglom stolu „Mentalno zdravlje“ u organizaciji HNS-a na kojem je sudjelovalo 30 sudionika.
- radionica osobnog razvoja i osnaživanja za mlade u sklopu dvije Proljetne škole poduzetnosti za 20 mladih.

NAGRAĐA ZA PROMICANJE ŠKOLSKE MEDIJACIJE

Na svečanoj dodjeli 20. listopada 2016. godine u sklopu četvrtog Tjedna mirenja i povodom Svjetskog dana rješavanja sukoba Hrvatska udruga za mirenje dodijelila je Forumu za slobodu odgoja Godišnju nagradu za promicanje školske medijacije. Hrvatska udruga za mirenje dodjeljuje nagrade u svrhu snažnije promocije mirenja (medijacije) i kulture mira u našoj društvenoj zajednici te u svrhu poticaja brojnim izmiriteljima (medijatorima) da ustraju u nastojanjima da mirenje postane općeprihvaćeni način rješavanja sukoba i sporova te da svojim radom, trudom i sposobnostima pridonese tome da mirenje opravdano zasluži svoje mjesto u sustavu rješavanja sporova i u čitavom društvu.

NOVI PRIRUČNIK IZ MEDIJACIJE

Nakon sedam godina korištenja iznimno popularnog Forumovog priručnika „Medijacijom prema kulturi demokratske komunikacije i rješavanja sukoba“ autorica Ibišević Muminović i Pijaca iz 2009. godine koji je bio prateća literatura uz Osnovni seminar medijacije, u 2016. godini odlučili smo krenuti u izradu novog, obuhvatnog i osuvremenjenog priručnika medijacije.

Tekst su izradile autorice Eli Pijaca Plavšić, Ana Munivrana, Višnja Pavlović i Jelena Perak, a osmišljen je na način da se na jednome mjestu nalaze svi radni materijali koji se koriste na seminaru, a koji su i kasnije korisni u provođenju same medijacije. Sadržaj je inspiriran iskustvom provođenja Osnovnoga seminara iz medijacije s više od 2000 sudionica i sudionika iz oko 500 ustanova, udruga i tvrtki, tijekom kojeg su sadržaji prilagođavani, mijenjani i dodavani, a uvrštene su i praktične vježbe i radni listovi.

Svečana priredba povodom Međunarodnog dana tolerancije

PROGRAMI ZA MLADE

FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA

DVADESETA GENERACIJA STIPENDISTA

Nakon provedenog natječajnog postupka odabrani su stipendistice i stipendisti koji čine 20. generaciju programa kojeg u suradnji s The Headmasters' and Headmistresses' Conference u Hrvatskoj vodi Forum za slobodu odgoja. Generaciju čine četiri učenice i jedan učenik koji će se sami, u nekoliko rečenica, predstaviti:

“Ja sam Bruno Korica, rođen u Zagrebu. Trenutno pohađam Drugu gimnaziju u Zagrebu, a najesen ću krenuti u Bootham School u Yorku. Volim otkrivati i skupljati nova znanja. Bavim se filmskim stvaralaštvom te slobodnim pisanjem. Slušam glazbu i obožavam sportove poput atletike i triatlona. Vjerujem da nas mane ne bi trebale definirati, već bi nas trebale tjerati da bolje činimo stvari za koje smo talentirani i voljni raditi.”

“Zovem se Sanja Ranić i rođena sam 4. rujna 1999. Živim u malenom selu Jošavici pokraj Petrinje, ali srednju školu pohađam u Zagrebu. Nedavno sam završila drugi razred XVI. gimnazije, a svoje ću školovanje nastaviti u ženskom koledžu Harrogate u Engleskoj. U slobodno vrijeme plešem u folkloru, kuham, pečem kolače i brinem “o svome vrtu” (Candide). Žarko želim studirati medicinu i postati kirurgom, a izgledi da ću u tome i uspjeti, obećavajući su jer je škola u Harrogateu izvrsno opremljena pa se nadam i veoma kvalitetnom upijanju znanja.”

“Ja sam Katja Trbara. Trenutačno pohađam Sedmu gimnaziju u Zagrebu, a sljedeće godine mi se pruža jedinstvena prilika da pohađam prestižnu školu Rossall u Fleetwoodu blizu Manchestera. Inače se bavim debatom i volim umjetnost (za koju moja buduća škola ima jako razvijen odsjek). Veselim se okušavanju novih stvari i vidjeti kako je to živjeti daleko od doma, ali sam čvrsto uvjeren da će moja nova škola postati i moj drugi dom pun novih prijatelja i nezaboravnih iskustava.”

“Moje ime je Tea Višnjjić i trenutno sam učenica IV. gimnazije u Zagrebu. Slijedeće godine pružila mi se jedinstvena prilika da 3. razred završim u King William's Collegeu na otoku Manu. Prva sam Hrvatica koju su primili u tu školu tako da sam iznimno uzbuđena predstaviti našu zemlju u novim predjelima. U slobodno vrijeme učim španjolski jezik i čitam sve što mi padne pod ruku. Neizmjenno se veselim slijedećoj godini i svim uzbuđenjima i izazovima koji će s njome doći.”

“Moje ime je Elizabeta Forjan i dolazim iz Koprivnice. Imam 17 godina. Volim čitati i veliki sam obožavatelj serija. Najviše volim čitati krimiče, a osim čitanja volim otići na vožnju biciklom ili rolama.”

Čestitamo našim stipendisticama i stipendistima.

PROGRAM VOLONTIRANJA U FORUMU ZA SLOBODU ODGOJA

U skladu s Programom volontiranja u 2016. godini angažirano je osam volonterki: Andrea Ritoša, Marina Kralj, Valentina Starčević, Iva Kapović, Martina Topalović, Marcela Velfl, Ema Prohić i Karla Vlatković.

Volonterke su prošle inicijalnu edukaciju te su im dodijeljeni mentori/ce. Sukladno zakonskim odredbama sa svim volonterkama je potpisan ugovor. Volonterke su volontirale na pet programa: Medijacija, Volonterstvo u obrazovanju, Rad s mladima, Istraživanja i Stipendije. Volonterke su tijekom 2016. godine ostvarile 1123 volonterskih sati. Osim volontiranja, volonterke su koristile i mogućnost sudjelovanja na seminarima koje udruga organizira kao svoje stručno usavršavanje i napredovanje.

SURADNJE, ISTRAŽIVANJA, ZAGOVARANJA

FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA

SURADNJA S DOMAĆIM I MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJA I INICIJATIVAMA

Network of Education Policy Centers

Povodom 10. godišnjice osnutka NEPC-a u Cavtatu je u travnju organizirana konferencija za organizacije članice NEPC-a „Primary colours in Education“. Ispred Forumu na konferenciji su sudjelovali Mario Bajkuša te Višnja Pavlović i Eli Pijaca Plavšić koje su ujedno i imale prezentacije o Forumovim projektima „Školski volonteri“ i „Razvoj kurikulumske kulture“.

U sklopu konferencije održana je i Godišnja skupština NEPC-a gdje je Mario Bajkuša ponovno izabran u Upravni odbor NEPC-a te kasnije među članovima Upravnog odbora po drugi put izabran kao Predsjednik Upravnog odbora.

Također Jelena Perak sudjelovala je na Ljetnoj školi u Albaniji u organizaciji NEPC-a pod nazivom „Managing change and uncertainty: education for the future“.

GOOD inicijativa

U 2016. godini zajedno s organizacijama članicama GOOD inicijative proveli smo projekt „GOOD inicijativa: prema građanskom obrazovanju u školama“ te smo sudjelovali u nizu zagovaračkih aktivnosti vezanih uz promociju građanskog odgoja i obrazovanja, ali i unaprjeđenja obrazovanja generalno.

Kao član GOOD koordinacije Forum za slobodu odgoja aktivno sudjeluje u koordiniranju Inicijative na tjednoj bazi kroz sastanke gdje se raspravljaju aktualna događanja vezana za obrazovanje i dogovaraju daljnje zagovaračke i projektne aktivnosti.

Hrvatska udruga za mirenje

Na svečanoj dodjeli 20. listopada 2016. godine u sklopu četvrtog Tjedna mirenja i povodom Svjetskog dana rješavanja sukoba Hrvatska udruga za mirenje dodijelila je Forumu za slobodu odgoja Godišnju nagradu za promicanje školske medijacije.

U sklopu Tjedna mirenja u organizaciji HUM-a organizirali smo radionicu Vršnjačke medijacije na kojoj je sudjelovalo 16 sudionika, učenica i učenika malih medijatora i njihove učiteljice-medijatorice. Također smo predstavili rad programa Medijacije za četvero sudionika studijskog posjeta američkih studenata u organizaciji HUM-a.

Koordinacija udruga za djecu

Forum u 2016. nije upravljački sudjelovao u Koordinaciji udruga za djecu (dotadašnja predsjednica Koordinacije i Forumova predstavnica Marina Brkić, veći je dio 2016. bila odsutna zbog korištenja roditeljnog i roditeljskog dopusta), ali je nastavio aktivno sudjelovati u radu i svim važnijim aktivnostima Koordinacije (putem predstavnice Eli Pijaca Plavšić). Jedna od značajnijih i vidljivijih aktivnosti u 2016. godini bilo je objavljivanje otvorenog pisma u kojem je Koordinacija izrazila neslaganje s odbijanjem zaključka za prihvaćanje izvješća Pravobraniteljice za djecu za 2015. godinu i kojim se podržalo rad Pravobraniteljice za djecu doc. dr. sc. Ivane Milas Klarić te pozvalo Hrvatski Sabor na ponovnu argumentiranu raspravu o Izvješću. Koordinacija je u 2016. radila i na izradi komentara na Teze Obiteljskog zakona koji uključuju snažno zagovaranje uključivanja većeg broja stručnjaka/inja iz područja zaštite i promocije prava djece u samu radnu skupinu.

Mreža mladih Hrvatske

Mreža mladih Hrvatske pozvala je Forum da bude partner na projektu „Komunikacijskim

vještinama do zaposlenja“ kojemu je cilj bio osnažiti mlade nezaposlene osobe te predstavnike udruga o tome kako koristiti društvene mreže u svrhu promicanja društveno korisnih ideja te zaposlenja.

U sklopu projekta održali smo dvije jednodnevne edukacije – u prvoj su predstavnici udruga upoznati kako koristiti društvene mreže za promociju vlastitih ideja te su kroz detaljno razrađeni sadržaj upoznati s pojmovima važnima za upravljanje na društvenim mrežama. Tijekom druge edukacije, u kojoj su ciljna skupina bili mladi nezaposleni – učili su o tome kako se predstaviti poslodavcu na intervjuu za posao, koja je uloga novih medija i društvenih mreža u zaposlenju te su učili načine kako kvalitetno oblikovati životopis i molbu.

Sudionici obje edukacije pozitivno su reagirali na edukacije te su ocijenjene visokim ocjenama. Samo neki od komentara su sljedeći:

Korisno mi je bilo čuti više o konkretnim alatima koji olakšavaju komunikaciju, a za koje prije nisam čuo. Također me potaknulo na razmišljanje o stvarima koje treba popraviti te olakšalo odgovor na pitanje kako to napraviti. Hvala!

Inspiracija i motivacija za veće ulaganje u vizualni identitet stranice. Dobila sam svijest o tome da koliko god se neke stvari čine banalne, sve sitnice čine bazu za dobar „page“ i komunikaciju prema vani. SVE JE BILO ODLIČNO! HVALA!

Najviše mi se sviđjela dobra i pozitivna atmosfera, pristupačnost i puno korisnih savjeta.

Odlična radionica za mlade, osobito one koji nisu imali prilike prisustvovati na razgovoru. Svaka pohvala, trebalo bi ovakvih stvari biti češće.

ISTRAŽIVAČKE I ZAGOVARAČKE AKTIVNOSTI

Platforma 112

Platforma 112 neformalna je koalicija organizacija za zaštitu i promociju ljudskih prava u Hrvatskoj, okupljena povodom praćenja stanja ljudskih prava i vladavine prava u kontekstu završetka pregovora Hrvatske s Europskom unijom koja zahtijeva drugačiju Hrvatsku – Hrvatsku u kojoj je vladavina prava uporište djelovanja pojedinaca, institucija i političke elite.

Forum se aktivno uključio u rad Platforme 112 u dijelovima zahtjeva vezanih za obrazovanje.

GOOD inicijativa

Forum je od kraja 2011. aktivno uključen u Inicijativu za uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u škole u Hrvatskoj.

Cilj ove inicijative je sustavno uvođenje i kvalitetna implementacija građanskog odgoja koja treba obuhvatiti sve 4 komponente odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo: politički sustav i političko opismenjavanje, ljudska prava i zaštita ljudskih prava, odgoj za mir i nenasilje te učenje o demokratskom građanstvu (integriran sadržaj o interkulturalizmu i osjetljivosti prema različitostima), sukladno konceptu Vijeća Europe, koji će omogućiti svim učenicima stjecanje ovih osnovnih znanja i vještina neophodnih za snalaženje u društvu.

U 2016. godini GOOD inicijativa je bila izuzetno aktivna. Suočeni s ozbiljnim demokratskim deficitom hrvatskoga društva koji se sve više očituje i u stavovima i ponašanjima mladih, a na koja nas upozoravaju brojna recentna istraživanja,

zabrinjavajući je stalni nedostatak obrazovanja o demokraciji, ljudskim pravima i građanstvu kao i posljedično sporost u demokratizaciji škola.

Aktivno smo se uključili u analize kurikularnih dokumenata te smo u travnju organizirali i okrugli stol „Građanski odgoj i obrazovanje u prijedlogu Cjelovite kurikularne reforme“.

U svibnju su organizacije civilnog društva okupljene u GOOD inicijativu pokrenule Inicijativu „Hrvatska može bolje“ te u sklopu inicijative organizirali prosvjede diljem Hrvatske 1. lipnja kao i nekoliko prosvjednih akcija koje su uslijedile.

U rujnu je organizirana debata „Obrazovanje u fokusu“ s predstavnicima političkih stranaka te je pritom GOOD inicijativa iznijela zahtjeve onima koji će obnašati buduću Vladu. Tom prilikom izradili smo i analizu programa političkih stranaka u području obrazovanja koja je i predstavljena na samoj debati.

Inicijativa „Hrvatska može bolje“

Forum za slobodu odgoja bio je jedan od inicijatora uspostave Inicijative „Hrvatska može bolje“ za potporu Cjelovitoj kurikularnoj reformi koja je okupila u zadnjem tjednu svibnja više od 250 različitih udruga, sindikata, entuzijastične učitelje i učiteljice te pojedince zainteresirane za kvalitetno obrazovanje i ujedinila ih u prosvjedima 1. lipnja 2016. godine diljem Hrvatske, u Zagrebu, Dubrovniku, Puli, Rijeci, Splitu, Osijeku, Korčuli, Slavanskom Brodu, Zadru, Poreču, Križevcima, Virovitici i Varaždinu. Prosvjedi su se istog dana organizirali i u gradovima Europe i svijeta. Inicijativa je održala i prosvjednu akciju „Hrvatska može bolje – bez vas!“ u četvrtak 16. lipnja 2016. na Markovom trgu u Zagrebu.

Okosnicu Inicijative Hrvatska može bolje čine udruge organizirane oko GOOD inicijative. Oko ovog specifičnog pitanja te udruge su odlučile angažirati širi krug organizacija civilnog društva i sindikate kako bi ukazale na važnost obrazovane reforme. Osim toga, svojim djelovanjem su potaknule i niz organizacije s lokalnog nivoa na uključivanje u GOOD inicijativu i angažiranje po pitanju građanskog odgoja i obrazovanja. Time je proširena mreža organizacija uključenih u GOOD inicijativu te su stvoreni partneri za rad s nastavnicima, roditeljima i učenicima u mnogim sredinama u kojima prethodno Inicijativa nije bila zastupljena.

Upravo sudjelovanjem u Inicijativi Forum je uspostavio niz novih partnerskih odnosa kako s organizacijama civilnoga društva tako i sa sindikatima te mnogim zainteresiranim pojedincima. Važno je istaknuti kako je upravo kroz Inicijativu „Hrvatska može bolje“ Forum učvrstio svoju poziciju kao jedna od najvećih organizacija civilnoga društva u području obrazovanja u Hrvatskoj.

Analiza obrazovnih programa političkih stranaka u predizbornoj kampanji za parlamentarne izbore 2016. godine

Izvanredni izbori u rujnu 2016. godine pružili su nam mogućnost da pogledamo kako političke stranke i koalicije vide obrazovanje i što planiraju napraviti u tom području. U kratkoj analizi izbornih programa stranaka koje su prema anketama prelazile izborni prag analizirali smo izborne programe Hrvatske demokratske zajednice, Narodne koalicije, Mosta nezavisnih lista, Živog zida, Koalicije za premijera, stranke Pametno i Domovinske koalicije. Najviše smo se fokusirali na stav političkih stranaka prema Strategiji znanosti, obrazovanja i tehnologije, nastavku provedbe Cjelovite kurikularne reforme, položaju Građanskog odgoja i obrazovanja te financiranju obrazovanja. Cjeloviti izvještaj možete vidjeti [na našim mrežnim stranicama](#).

Analiza zastupljenosti različitih oblika obitelji u osnovnoškolskim udžbenicima i forumlarima

Projekt „Kaleidoskop – unaprjeđenje prava djece u različitim obiteljima za tolerantnije i raznovrsno društvo“ provodi udruga Roditelji u akciji – Roda u razdoblju od studenog 2015. godine do svibnja 2017. godine. Opći cilj projekta je unaprijediti zaštitu ljudskih prava jednoroditeljskih, posvojiteljskih obitelji i obitelji životnih partnerstava s djecom te pristup njihovim pravima. Ovaj cilj se ostvaruje nizom zagovaračkih aktivnosti kojima se nastoji poboljšati zaštita i ostvarivanje prava djece u različitim obiteljima.

Da bi zagovaračke aktivnosti bile utemeljene na argumentima, Forum za slobodu odgoja je proveo istraživanje za udrugu Roda gdje je analizirao udžbenike i dodatna nastavna sredstva iz prirode i društva, hrvatskog i engleskog jezika te matematike za redovan školski program za prva četiri razreda osnovne škole. Osim toga, napravljena je analiza formulara iz područja zdravstva, obrazovanja, socijalne skrbi, unutarnjih poslova i mirovinskoga osiguranja, odnosno onih sektora s kojima se susreće svaka osoba koja želi ostvariti svoja zakonom zajamčena prava.

Budući da je nastavnim planom i programom određen sadržaj udžbenika, napravljena je analiza sadržaja nastavnih planova i programa za prirodu i društvo, hrvatski i engleski jezik te matematiku za redovni program od prvog do četvrtog razreda osnovne škole. U nastavnim planovima i programima prirode i društva te engleskog jezika se izričito spominje uža i šira obitelj, te obiteljske uloge za različite članove obitelji, što nije slučaj u nastavnim planovima i programima za hrvatski jezik i matematiku.

Rezultati daljnjih analiza su pokazali da u svim udžbenicima dominira prikaz tradicionalne obitelji, a ona je najmanje prisutna u udžbenicima i dodatnim nastavnim sredstvima iz matematike. S druge strane, jednoroditeljske obitelji, posvojiteljske obitelji te obitelj životnog partnerstva s djecom se nigdje ne spominju izrijekom. U samo jednom slučaju se u udžbeniku prirode i društva objašnjava kako se obitelji međusobno razlikuju jedne od drugih, ali to razlikovanje nije eksplicitno objašnjeno. Prostor za pisanje i razgovor o različitim vrstama obitelji je moguć u pitanjima otvorenog tipa gdje učenici mogu pisati o obiteljima koje odstupaju od tradicionalne.

Analiza formulara je ukazala da u pitanjima zatvorenog tipa dominira koncepcija tradicionalne obitelji, dok se u pitanjima otvorenog tipa mogu navesti obitelji koje se razlikuju od tradicionalne obitelji. Naposljetku ostaje vrlo jasan dojam da analizirani formulari ne prate aktualni zakonski okvir te bi trebali biti usklađeni s njime.

Napravljene su preporuke za dionike čiji je rad vezan uz različite tipove obitelji. Kao glavna preporuka može se istaknuti modifikacija zakonskog okvira tako da se u njemu eksplicitno navedu različite vrste obitelji. Na taj način će se utjecati na školske nastavne planove i programe, a autorima udžbenika je predloženo da navedu postojanje različitih vrsta obitelji u nastavnim jedinicama. Učitelje se potiče da se obrazuju po pitanju rada s različitim vrstama obitelji jer u svakom razredu postoje učenici koji pripadaju nekom tipu netradicionalne obitelji. Naposljetku, predloženo je organizacijama civilnog društva da aktivno prate javne politike vezane uz obitelj i zagovaraju prava različitih vrsta obitelji kao i njenih članova.

Istraživanje o povezanosti različitih vrsta empatije s predrasudama prema manjinskim učenicima

Budući da Forum za slobodu odgoja ulaže puno napora u promoviranje medijacije u školama, gdje empatiziranje ima važnu ulogu u međuljudskim odnosima, u istraživanju koje je provedeno početkom 2016. godine cilj je bio provjeriti kako direktno iskustvo rada s učenicima koji pripadaju manjinskim skupinama, etnokulturalna empatija i empatija određuju smanjenje predrasuda prema učenicima manjinskih skupina.

Provedba ovog istraživanja se uklapa u društveni kontekst u kojem raznolikost u hrvatskim učionicama postaje sve aktualnija tema u krugovima odgojno-obrazovnih djelatnika. U ovom istraživanju su sudjelovali učitelji koji rade s učenicima romske nacionalne manjine, koja je vrlo često predmet društvenih predrasuda i diskriminacije.

Rezultati ovog istraživanja su pokazali da osobe koje imaju izraženu empatiju kao crtu ličnosti, te imaju izraženiju etnokulturalnu empatiju, koja se odnosi na empatiziranje s osobama druge etničke ili kulturalne skupine, imaju manje izražene predrasude prema učenicima romske nacionalne manjine. Daljnje analize su pokazale da direktno iskustvo rada s učenicima romske nacionalne manjine određuje smanjenje predrasude prema tim učenicima.

Rezultati ovog istraživanja upućuju na nekoliko važnih zaključaka i preporuka. Prvo je da osobe koje više empatiziraju s drugima imaju manje predrasude prema osobama koje su različite od njih. Drugi je da osobe koje su u direktnom kontaktu s učenicima koji pripadaju manjinskoj skupini imaju manje predrasude prema njima. Na osnovi rezultata istraživanja može se preporučiti učiteljima, ali i svim odgojno-obrazovnim djelatnicima da

ulažu u vlastito obrazovanje kako bi se naučili stavljati u poziciju drugih osoba, te da ulaze u neposrednu interakciju s nekime tko je drugačiji od njih.

Na taj način će se omogućiti malen, ali siguran napredak u poboljšanju odnosa u školi koji kasnije mogu pozitivno djelovati na niz procesa u hrvatskim odgojno-obrazovnim institucijama.

Volontiranje učitelja u hrvatskom obrazovnom sustavu

Ideja volontiranja kao poželjnog građanskog ponašanja zauzima sve više maha u javnim politikama Europske unije i sve značajnije mjesto u javnim politikama Republike Hrvatske. Uz kontinuiran napor organizacija civilnoga društva za uvođenje volontiranja u različite društvene sfere, volontiranje je počelo ulaziti i u područje obrazovanja.

U posljednjih nekoliko godina u hrvatskim školama su se počeli osnivati školski volonterski klubovi, u okviru kojih se provode različite volonterske aktivnosti u školi i izvan nje. Iako su u volonterske aktivnosti uključeni učenici, volontiranje učitelja ima veliku važnost jer tako pružaju učenicima primjer poželjnog građanskog ponašanja. Stoga je u istraživanju koje je Forum provodio tijekom 2016. godine bio cilj ispitati psihološke aspekte volontiranja učitelja i njihovu vezu sa školskom klimom.

U istraživanju su sudjelovali učitelji aktivni u školskim volonterskim aktivnostima, u kojima su sudjelovali u različitom stupnju. Ispitalo ih se o njihovom zadovoljstvu volontiranjem, intenzitetu volontiranja, motivaciji za volontiranjem, zadovoljenosti motiva za volontiranjem, te percepcijom školske klime.

Inicijalni rezultati su pokazali da što osobe intenzivnije volontiraju zadovoljnije su volontiranjem, a povećano zadovoljstvo volontiranjem predviđa bolju školsku klimu. Osim toga, što netko intenzivnije volontira, njegovi motivi za volontiranjem su zadovoljniji. Nadalje, zadovoljstvo volontiranjem posreduje između intenziteta volontiranja i školske klime odnosno, povećan intenzitet volontiranja povećava zadovoljstvo volontiranjem što povećava percepciju pozitivne školske klime.

Rezultati istraživanja pokazuju da se na povećanje percepcije školske klime može utjecati poticanjem učitelja na volontiranje i truditi se činiti njihovo iskustvo volontiranja što je moguće ugodnijim. To znači da razvoj javnih politika mora ići u smjeru daljnjeg poticanja volontiranja u različitim sektorima, pa tako i obrazovnom.

Građanski odgoj i obrazovanje u prijedlogu Cjelovite kurikularne reforme

Forum za slobodu odgoja je u sklopu aktivnosti GOOD Inicijative proveo istraživanje s ciljem mapiranja prisutnosti, rasprostranjenosti, intenziteta i kvalitete dimenzija i tema Građanskog odgoja i obrazovanja u prijedlozima kurikularnih dokumenata Cjelovite kurikularne reforme.

Analizirani su prijedlozi kurikuluma 11 predmeta i sedam međupredmetnih tema odnosno 5588 odgojno-obrazovnih ishoda. Istraživanje je utvrdilo prisutnost dimenzija Građanskog odgoja i obrazovanja s dominacijom društvene i kulturalne dimenzije dok su politička i ljudsko-pravna dimenzija najmanje zastupljene. Dimenzije su zastupljene u svim ciklusima, ali se intenzivnije uvode od trećeg ciklusa. U izvješću su, nadalje, predstavljene i opisane sve izabrane teme i njihova kvaliteta te su dani komentari i preporuke za poboljšanja. Cjeloviti izvještaj možete pogledati [na našim mrežnim stranicama](#).

Prosvjed "Hrvatska može bolje!", 1. lipnja 2016. (HMB /Nina Đurđević)

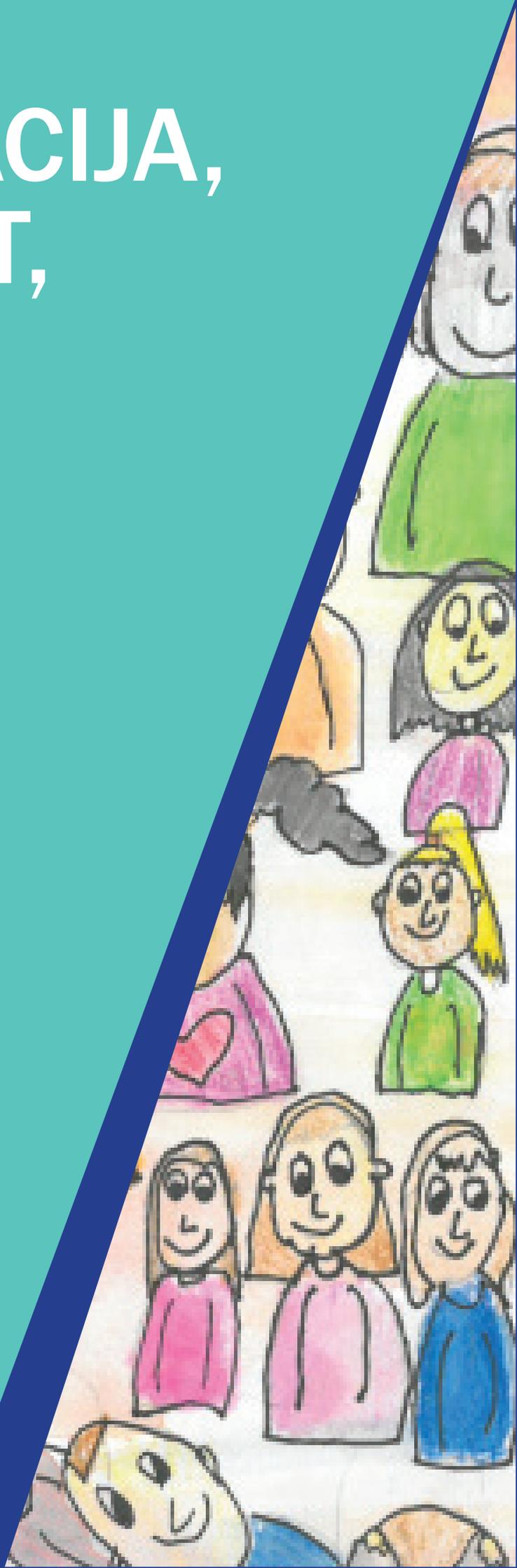

ORGANIZACIJA, VIDLJIVOST, PROJEKTI, SEMINARI

FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA

ORGANIZACIJA

2016. godina organizacijski je bila jedna od najizazovnijih godina najviše zbog političkih previranja, nestabilnosti, ugrožavanja pozicije civilnoga društva i smanjenja financiranja. Unatoč tome ponosni smo što smo održali ured sa svih 12 zaposlenika. Zahvaljujući brojnim aktivnostima na području fundraisinga, dobivenim projektima na različitim natjecanjima kako domaćim tako i međunarodnim (EU, Vijeće Europe, OSIFE), ostvarenim suradnjama s osnovnim i srednjim školama u RH kao i prihodima od vlastite dopuštene djelatnosti koja je u 2016. iznosila oko 14% ukupnog budžeta te smanjenjem plaća u 2016. godine vodeći se načelom solidarnosti u svrhu očuvanja radnih mjesta, FSO će u 2017. godini biti financijski održiv. Pri svim našim planiranjima kako programskim tako i financijskim držimo se našeg Strateškog plana kojim je predviđeno jačanje aktivnosti na području prijavljivanja na međunarodne natjecanje, diverzifikacija donatora te pojačana partnerstva s međunarodnim organizacijama. Strateški plan koji smo razvili u 2015. godini postavio je novu strukturu i podjelu zadataka unutar organizaciji. Prema strateškim ciljevima podijeljeni su timovi (2-3 člana) koji su zaduženi za implementaciju pojedinog strateškog cilja i podcilja.

Unutarnjom reorganizacijom rad Foruma podijeljen je u 3 radne skupine: Unaprjeđenje poučavanja, Demokratizacija škola i Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija. Svaki tim ima voditelja, a novom sistematizacijom radnih mjesta koja slijedi od 1. 1. 2017. utvrđeni su i novi opisi radnih mjesta za svakog zaposlenika.

Što se tiče upravljanja organizacijom, uredski sastanci cijelog tima odvijaju se jednom tjedno, sastanci unutar projektnih timova odvijaju se na dnevnoj razini. Sastanci Izvršnog odbora odvijaju se 2 puta mjesečno. Upravni odbor sastao se 4 puta u 2016. godini na redovnim tromjesečnim sjednicama, a odluke su se donosile i putem elektroničnih sjednica između sastanaka UO-a.

Izuzetno smo sretni što smo na natjecanju Grada Zagreba dobili poslovni prostor na korištenje te nakon 15 godina na adresi Kralja Držislava 12 idemo na novu adresu – Đorđićeva 8.

Zaposlenici FSO-a u 2016. godini sudjelovali su na 57 različitih skupova, seminara, konferencija, radionica u Hrvatskoj i inozemstvu kao sudionici ili izlagači. Na 32 različita događanja zaposlenici FSO-a držali su izlaganja, radionice ili prezentacije, a ukupno je na njima sudjelovalo oko 1300 sudionika.

Popis svih događanja u kojima su zaposlenici FSO-a sudjelovali donosimo u tablici u nastavku:

Naziv skupa/konferencije/seminara	Datum (od-do)	Mjesto	Država	Kratak opis
VIŠNJA PAVLOVIĆ				
Predavanje "Think global, act local? Public engagement with climate change and low-carbon lifestyles".	18. siječnja	Zagreb	Hrvatska	sudjelovanje
Radionica – stručno usavršavanje za koordinatora i pomoćnike u nastavi (projekt Zagrebačke županije prsten potpore)	26. travnja	Samobor	Hrvatska	su-moderatorica
Stručna rasprava Građanski odgoj i obrazovanje u prijedlogu Cjelovite kurikularne reforme	11. travnja	Zagreb	Hrvatska	sudjelovanje
Konferencija „The Primary Colours of Education“, NEPC	13. – 14. travnja	Cavtat	Hrvatska	sudjelovanje (izlaganje na panelu)
Seminar Volontiranje u radu s djecom i mladima, GOOD za Primorsko-goransku županiju	7. – 8. srpnja	Rijeka	Hrvatska	voditeljica
Završna konferencija projekta Prsten potpore Zagrebačke županije	6. lipnja	Zagreb	Hrvatska	sudjelovanje
NECE Conference 2016. Crossing Borders. Migration and Citizenship Education in Europe	10. – 12. studenog	Zagreb	Hrvatska	sudjelovanje
projekt „Da sam ja netko“, provedba fokus grupe	17. studenog	Velika Gorica	Hrvatska	voditeljica

projekt „Da sam ja netko“, provedba fokus grupe	30. studenog	Čakovec	Hrvatska	voditeljica
projekt „Da sam ja netko“, provedba fokus grupe	5. prosinca	Bjelovar	Hrvatska	voditeljica
Izlaganje „Sukobi – kakav je to krivi spoj“ u Knjižnicama grada Zagreba, u sklopu Info srijeda za knjižničare	14. prosinca	Zagreb	Hrvatska	izlagač
FILIP GOSPODNETIĆ				
Conference of the EU Policy Networks: Sustainable Networks for Inclusive Education	10. – 13. travnja	Bruxelles	Belgija	sudjelovanje
“Education, Participation, Integration - Erasmus+ and Refugees” Transnational Cooperation Activity	18. – 20. travnja	Essen	Njemačka	sudjelovanje
NAOS Transnational Meeting	5. – 8. listopada	Porto	Portugal	sudjelovanje
Izlaganje na Danima obrazovnih znanosti 2016	20. – 21. listopada	Zagreb	Hrvatska	sudjelovanje
Godišnja konferencija psihologa Hrvatske	10. – 11. listopada	Opatija	Hrvatska	sudjelovanje
ELI PIJACA PLAVŠIĆ				
Tribina FPZG i APR: Budućnost obrazovanja u RH	29. siječnja	Zagreb	Hrvatska	panelistica
Tribina “Korak po korak”: Stanje obrazovanja u Hrvatskoj	8. ožujka	Zagreb	Hrvatska	panelistica
Konferencija The Primary Colours of Education, NEPC	13. – 14. travnja	Cavtat	Hrvatska	sudjelovanje
Projektni sastanak: NAOS	21. – 22. travnja	Talin	Estonija	sudjelovanje
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet – predavanje za studente o Medijaciji	5. svibnja	Zagreb	Hrvatska	izlaganje s Anom Muni-vrana
Projektni sastanak: NAOS	5. listopada	Porto	Portugal	sudjelovanje
Dani obrazovnih znanosti - izlaganje “Inkluzivna škola”	20. listopada	Zagreb	Hrvatska	izlaganje
IDIZ i GONG okrugli stol “Od podanika do građana”	8. studenog	Zagreb	Hrvatska	panelistica
NECE Conference 2016 Crossing Borders. Migration and Citizenship Education in Europe; panel Spotting the citizenship education in Croatia	10. – 12. studenog	Zagreb	Hrvatska	izlaganje
Županijsko stručno vijeće pedagoga Koprivničko - križevačke županije; predavanje “Medijacija u radu s djecom i mladima”	22. studenog	Koprivnica	Hrvatska	izlaganje
Učiteljsko vijeće OŠ Špansko; predavanje “Komunikacijske vještine”	24. studenog	Zagreb	Hrvatska	izlaganje
SIRIUS General Assembly	1. – 2. prosinca	Bruxelles	Belgija	sudjelovanje
Srednja škola za medicinske sestre Vrapče, međunarodni dan volontera; izlaganje “Vrijednost volontiranja u radu s djecom i mladima”	5. prosinca	Zagreb	Hrvatska	izlaganje
MARIO BAJKUŠA				
Sastanak oko financiranja (NZZRCD)	4. – 6. svibnja	Zadar	Hrvatska	sudjelovanje
GOOD strateško planiranje	8. – 10. lipnja	Novi Vinodolski	Hrvatska	sudjelovanje
GOOD sastanak	28. – 30. lipnja	Dubrovnik	Hrvatska	sudjelovanje
Konferencija The Primary Colours of Education, NEPC	13. – 14. travnja	Cavtat	Hrvatska	sudjelovanje
NEPC GA	15. travnja	Cavtat	Hrvatska	sudjelovanje
GOOD sastanak	24. – 25. travnja	Poreč	Hrvatska	izlaganje
JELENA PERAK				
NEPC Summer school 2016 - MANAGING CHANGE AND UNCERTAINTY: EDUCATION FOR THE FUTURE	3. – 9. srpnja	Drač	Albanija	sudjelovanje

DOMAGOJ MORIĆ				
RIDE: razgovori o radu s mladima u Hrvatskoj i preprekama	24. veljače	Zagreb	Hrvatska	sudjelovanje
Sudjelovanje na događanjima GOOD inicijative u Poreču	24. – 26. travnja	Poreč	Hrvatska	sudjelovanje
Predavanje “Bringing Human Rights Education in School”	28. – 29. travnja	Budimpešta	Mađarska	izlaganje
LEAP Summit: Learn, Engage, Act, Progress	5. – 7. svibnja	Zagreb	Hrvatska	sudjelovanje
GOOD strateško planiranje	8. – 10. lipnja	Novi Vinodolski	Hrvatska	sudjelovanje
GOOD inicijativa u Dubrovniku	28. – 30. lipnja	Dubrovnik	Hrvatska	sudjelovanje i izlaganje
Predavanje “Digitalna demokracija i mladi” i “Mobilnost mladih” (GONG)	26. – 27. rujna	Zadar	Hrvatska	izlaganje
Predstavljanje Erasmus+ programa i proslava 20 godina programa EVS	14. listopada	Zagreb	Hrvatska	sudjelovanje
Konferencija “Bridges for Trainers 2016”	28. studenog – 1. prosinca	Beč	Austrija	sudjelovanje
Predstavljanje “Čitajmo između redaka – Priručnik za razvoj medijske pismenosti”	9. prosinca	Zagreb	Hrvatska	sudjelovanje i izlaganje
Radionica “Uloge u društvu”, Privatna klasična gimnazija	19. prosinca	Zagreb	Hrvatska	izlaganje
ANA MUNIVRANA				
Predavanje za učiteljsko vijeće OŠ Viktora Kovačića, Hum na Sutli	28. siječnja	Hum na Sutli	Hrvatska	izlaganje
Radionica – stručno usavršavanje za koordinatora i pomoćnike u nastavi (projekt Zagrebačke županije prsten potpore)	26. travnja	Samobor	Hrvatska	su-moderatorica
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet – predavanje za studente o Medijaciji	5. svibnja	Zagreb	Hrvatska	izlaganje
Proljetna škola poduzetnosti	31. svibnja	Stubičke Toplice	Hrvatska	izlaganje
Radionica za posvojitelje u sklopu projekta udruge Na drugi način: “Komunikacija”	6. lipnja	Zagreb	Hrvatska	izlaganje
Studijski posjet američkih studenata (u organizaciji HUM)	11. lipnja	Zagreb	Hrvatska	izlaganje
Okrugli stol u organizaciji HNS-a “Socijalne politike”	10. listopada	Zagreb	Hrvatska	izlaganje
Radionica vršnjačke medijacije na Tjednu mirenja, HUM-a	21. listopada	Zagreb	Hrvatska	izlaganje
Okrugli stol na Godišnjoj konferenciji psihologa: “Psihologija: na margini ili avangarda društva?”	9. – 11. studenog	Opatija	Hrvatska	izlaganje
Okrugli stol “Mentalno zdravlje” u organizaciji HNS-a	29. studenog	Zagreb	Hrvatska	izlaganje

VIDLJIVOST

Forum je u prethodnoj godini aktivno nastavio s komunikacijom prema ciljanim skupinama što uključuje učitelje, stručne suradnike, organizacije civilnog društva, stručnjake u radu s djecom i mladima te mlade.

U prethodnom razdoblju, uzimajući u obzir činjenicu da je Forum pokrenuo novu mrežnu stranicu, veći fokus stavljen je na objavljivanje vijesti na mrežnoj stranici, kao i objavljivanje vijesti na blogu koji se sastoji od komentara zaposlenika Foruma. Povezano s time, popularnost je porasla i newsletteru Foruma koji je prošao kroz konceptualni redizajn te zaključno s 2016. godinom broji gotovo 2897 pretplatnika. Aktivno smo komunicirali s medijima, ali i na društvenim mrežama, a posebno na Facebooku.

Medijske aktivnosti obuhvaćale su sve komunikacijske kanale – tisak, radio, televiziju i internet. Ovdje se, kao i prethodnih godina, može uočiti trend da većina objava u medijima obuhvaća nove medije – većina vijesti o projektima, programima i aktivnostima je objavljena na informativnim portalima ili stručnim portalima, dok manji dio objava – oko 10% odlazi na radio i televiziju te na kraju na tisak.

U prošloj godini najviše medijskih objava napravljeno je o projektima „Oboji svijet šarenim bojama tolerancije“, „Proljetna škola poduzetnosti za mlade“ te GOOD inicijativi.

Tijekom godine, u komunikaciji s javnosti, ostvarili smo sljedeće rezultate:

- Forum se pojavio u 263 objave u medijima, što je povećanje od 25% u odnosu na prošlu godinu;
- na mrežnoj stranici objavili smo 69 vijesti (u 2015. godini objavljeno je 37 vijesti);
- na Facebooku smo dobili novih 1084 pratitelja, a sadržaje koje smo podijelili došli su do 596 983 osobe;
- na Twitteru smo tvitnuli 53 puta u prošloj godini;
- putem newslettera Foruma poslali smo 71 različite objave (vijesti, obavijesti i promocije) zainteresiranim članovima te je broj pretplatnika na listi porastao za 678 osobu, što je na kraju godine činilo sveukupno 2897 pretplatnika na newsletter FSO-a.

PROJEKTI

U 2016. godini prijavili smo 37 projekata na natječaje iz fondova EU-a, nacionalne, lokalne i regionalne te međunarodne fondove. Prema dosadašnjim rezultatima natječaja ostvarena je financijska potpora za 21 projekt dok je 12 projekata odbijeno za financiranje. 4 projekta su još u fazi čekanja rezultata.

Ugovorno tijelo	Projekt	Status	Iznos
Erasmus+	Entrepreneurship education	odbijeno	
Erasmus+	Entrepreneurship school for youth workers II	odbijeno	
Erasmus+	Personal development	odbijeno	
Zagrebačka županija	Volontiranje u zajednici – učenici volontiranju za ranjive skupine u lokalnoj zajednici	odbijeno	
Erasmus+	Cool tools for cool climate	odbijeno	
Grad Zagreb	Trening trenera: stručna obuka i razmjena uspješnih praksi za 30 mentora i eksperata u programima za djecu i mlade“	odbijeno	
Hrvatska banka za obnovu i razvoj	Oboji svijet šarenim bojama tolerancije	odbijeno	
European Commission	Team 17: Young Champions for the SDG's	odbijeno	
Ministarstvo socijalne politike i mladih	„Proljetna škola poduzetnosti – program osnaživanja mladih za uspješno (samo) zapošljavanje u lokalnim zajednicama“	odbijeno	
Primorsko-goranska županija	Proljetna škola poduzetnosti- osnaživanje mladih za uspješno (samo)zapošljavanje u Primorsko-goranskoj županiji	odobreno	31.300,00 kn
Grad Zagreb	Primarna prevencija ovisnosti: edukacija učitelja, stručnih suradnika i odgajatelja	odobreno	15.000,00 kn
Grad Zagreb	Oboji svijet šarenim bojama tolerancije	odobreno	15.000,00 kn
Grad Zagreb	Preventivni program „Možemo to riješiti!“ – učenjem o odnosima, sukobu i medijaciji do prevencije neprihvatljivog ponašanja“	odobreno	30.000,00kn
Gimnazija Matija Mesić, Sl. Brod	Usluge edukacije i izrade priručnika o inovativnim nastavnim metodama rada -RWCT	odobreno	96.000,00 kn
Grad Rijeka	Usluge edukacije učitelja za provođenje Građanskog odgoja i obrazovanja	odobreno	33.000,00 kn
Erasmus+	Start the change	odobreno	3.600.000,00 kn
Ministarstvo socijalne politike i mladih	Da sam ja netko	odobreno	112.000,00kn
Ministarstvo socijalne politike i mladih	„Sretno dijete“ – program prevencije nasilja učenjem socio-emocionalnih vještina djece, mladih i učitelja“	odobreno	120.000,00kn

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	„Sretno dijete – program obrazovanja za socijalni i osobni razvoj djece, mladih i učitelja u sredinama s manje mogućnosti“	odobreno	90.000,00 kn
Council of Europe	Democratic Culture in Action – democratic competences in the digital era	odobreno	15.150,00 EUR
Europski parlament	Program “Škola ambasador Europskog parlamenta”	odobreno	13.180,00 EUR
Zagrebačka županija	Napredni seminar medijacije i Uvod u projektno upravljanje	odobreno	60.000,00 kn
Erasmus+	Teachers in Multicultural Classrooms	odbijeno	
Grad Zagreb	Volontiranje u zajednici – učenici volontiranju za ranjive skupine u lokalnoj zajednici	odobreno	10.000,00 kn
Grad Zagreb	Projekt o EU projektima II: potpora školama u prijavi i provedbi projekata financiranih iz fondova Europske unije	odbijeno	
Grad Zagreb	Proljetna škola poduzetnosti	odobreno	10.000,00 kn
Erasmus+	Implementing inclusive schools culture - Education for social inclusion	prijavljeno	
Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva (EU)	Školski volonteri – osnaživanje i mentorstvo škola za koordiniranje volonterskih programa	odobreno	1.199.041,99 kn
Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva (EU)	Naš okoliš, naša budućnost	prijavljeno	
RODA	Kaleidoskop	odobreno	49.350,00kn
Autonomus University Barcelona	Migrant education monitoring and assessment – MEMA	odobreno	400,00 EUR
PPMI	Study on how initial teacher education prepares teacher students to deal with diversity in classroom	odobreno	1.200,00 EUR
Erasmus+	Brave EDU: Breaking the poverty taboo: Roles and responsibilities of education	odbijeno	
Grad Zagreb	Komunikacijskim vještinama do zaposlenja	odobreno	10.000, 00 kn
OSI	Institucionalna podrška	odobreno	414.553,50 kn
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	Ja mogu više!	prijavljeno	
OSI	Time for GOOD Education?	odobreno	322.094,25 kn

SEMINARI

U 2016. održali smo 39 seminarskih grupa u svim dijelovima Hrvatske. Prosječna ocjena svih održanih seminarskih grupa na skali od 1 do 5 bila je 4,75. Ukupno smo izdali 801 potvrdu o stručnom usavršavanju, a 99% svih sudionika seminara u 2016. godini preporučilo bi naše seminare svojim kolegicama i kolegama.

Popis svih održanih seminarskih grupa u svakom od 3 glavna programska područja donosimo u nastavku:

Unaprjeđenje poučavanja

Mjesto održavanja	Datum održavanja	Seminar	Broj sudionika	Prosječna ocjena	Treneri/ce
Škola za medicinske sestre Mlinarska	13. 2.; 27. 2.; 9. 4.; 7. 5.; 15. 10.; 19. 11.; 3. 12.; 10. 12.	Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	24	4,78	Zlatica Šimunović, Biserka Šavora

Gimnazija Petra Preradovića Virovitica	5. i 6. 2.; 18. i 19. 3.; 1. i 2. 4.; 10. i 11. 6.	Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	38	4,7	Biserka Šavora, Zlatica Šimunović
Nova Gradiška	17. i 18. 6.; 7. i 8. 7.; 25. i 26. 7.; 16. i 17. 8.	Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	16	4,17	Biserka Šavora
Slavonski Brod	17. i 18. 6.; 7. i 8. 7.; 25. i 26. 7.; 16. i 17. 8.	Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	26	4,35	Zlatica Šimunović
OŠ Nikole Tesle, Zagreb	26. 11.; 17. 12.; 4. 2.; 25. 2.; 25.3.; 8. 4.	Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje	18		Andreja Kosorčić, Gordana Novković Poje
UD Marije Jambrišak, Zagreb	29. – 30. 1.; 18. – 19. 3.; 6. – 7. 5.; 10. – 11. 6.	Aktivno učenje i kritičko mišljenje	30	4,5	Vlasta Vizek Vidović, Željka Kamenov, Vesna Vlahović Štetić, Jelena Kuvač Kraljević
Rudarsko-geološko naftni fakultet u ZG	1. – 3. 2.	Kurikulum usmjeren na ishode učenja	34	4,05	Vlasta Vizek Vidović, Vlatka Domović
Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica	19. – 20. 2.	Razvoj kurikulumske kulture	33	3,4	Vlatka Domović, Vlasta Vizek Vidović, Branislava Baranović

Demokratizacija škola

Mjesto održavanja	Datum održavanja	Seminar	Broj sudionika	Prosječna ocjena	Treneri/ce
OŠ Đuro Ester, Koprivnica	19. i 20. 5. 2016.	Pravo u svakodnevici	21	4,66	Mario Bajkuša
UD Marije Jambrišak, Zagreb	10. i 11. 3. 2016.	Volontiranje u radu s djecom i mladima	18	5,00	Višnja Pavlović, Marija Roth
UD Marije Jambrišak, Zagreb	15. i 16. 9. 2016.	Volontiranje u radu s djecom i mladima	14	4,92	Višnja Pavlović, Marija Roth
OŠ Dolac, Rijeka	7. i 8. 7. 2016.	Volontiranje u radu s djecom i mladima	20	4,75	Višnja Pavlović, Marija Roth
OŠ Dolac, Rijeka	11. i 12. 7. 2016.	Obrazovanje protiv korupcije	19	4,94	Mario Bajkuša, Branko Ančić
UD Marije Jambrišak, Zagreb	20. i 21. 10. 2016.	Volontiranje u radu s djecom i mladima	17	4,81	Višnja Pavlović, Marija Roth
UD Marije Jambrišak, Zagreb	24.-26.11.2016.	Uvod u projektno upravljanje	19	4,88	Domagoj Morić, Mario Bajkuša
Zadar	11-13.3.2016.	Medijski trening	13	5,00	Domagoj Morić, Mario Bajkuša
Ogulin	13.-15.5.2016.	Medijski trening	22	4,95	Domagoj Morić

Krapinske toplice	21.-23.10.2016.	Odnosi s javnošću u obrazovanju	7	4,8	Domagoj Morić
Stubičke toplice	28.5.-2.6.2016.	Proljećna škola poduzetnosti	8	4,75	Domagoj Morić, Mario Bajkuša
Savez udruga Mladih Primorsko-goranske županije SUMA	12.-16.9.2016.	Proljećna škola poduzetnosti	3		Domagoj Morić
FSO	14.-17.12.2016.	Proljećna škola poduzetnosti	12	4,91	Domagoj Morić, Mario Bajkuša, Ana Munivrana

Razvoj osobnih i socijalnih kompetencija

Mjesto održavanja	Datum održavanja	Seminar	Broj sudionika	Prosječna ocjena	Treneri/ce
OŠ Miroslava Krlež, Zagreb	28. i 29. 1. 2016.	Osnovni seminar medijacije	25	4,88	Ana Žnidarec Čučković
Koprivnica	5. i 6. 2. 2016	Osnovni seminar medijacije	22	4,99	Nina Vrdoljak
UMKI, Rijeka	3. i 4. 3. 2016.	Osnovni seminar medijacije	11	4,9	Diana Kovačić, Dubravka Uroda
UD Marije Jambrišak, Zagreb	25. i 26. 2. 2016.	Osnovni seminar medijacije	26	4,92	Eli Pijaca Plavšić, Višnja Pavlović
Forum za slobodu odgoja	22. i 23. 4. 2016.	Osnovni seminar medijacije	14	5,00	Višnja Pavlović, Ana Munivrana
UD Marije Jambrišak, Zagreb	12. i 13. 5. 2016.	Napredni seminar medijacije	14	5,00	Ana Munivrana, Eli Pijaca Plavšić
Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu, Pula	4. i 5. 3. 2016.	Osnovni seminar medijacije	10	5,00	Eli Pijaca Plavšić, Jelena Perak
UD Marije Jambrišak, Zagreb	16. i 17. 6. 2016.	Osnovni seminar medijacije	23	4,9	Eli Pijaca Plavšić, Višnja Pavlović,
UD Marije Jambrišak, Zagreb	22. i 23. 9. 2016.	Napredni seminar medijacije	21	4,8	Ana Munivrana, Eli Pijaca Plavšić
Forum za slobodu odgoja	1. 6. 2016.	Dopunska obuka medijatora	4		Ana Munivrana
UMKI	16. i 17. 6. 2016.	Osnovni seminar medijacije	11	4,62	Diana Kovačić, Dubravka Uroda
UD Marije Jambrišak, Zagreb	6. i 7. 10. 2016.	Osnovni seminar medijacije	11	4,9	Ana Munivrana, Višnja Pavlović
Forum za slobodu odgoja	13. 7. 2016.	Mentorski susret medijatora	20		Ana Munivrana, Ana Žnidarec Čučković
UD Marije Jambrišak, Zagreb	27.10.2016.	Vršnjačka medijacije	59	4,78	Eli Pijaca Plavšić, Ana Munivrana; Višnja Pavlović
Forum za slobodu odgoja	24. i 25. 11. 2016.	Timska medijacija	8	4,85	Ana Munivrana, Eli Pijaca Plavšić
OŠ Lovre pl. Matačića, Zagreb	13. i 14. 10. 2016.	Osnovni seminar medijacije	21	5,00	Eli Pijaca Plavšić, Jelena Perak
UD Marije Jambrišak, Zagreb	4. i 5. 11. 2016	Primarna prevencija ovisnosti	21	4,86	Biserka Šavora, Zlatica Šimunović

FINANCIJSKO POSLOVANJE

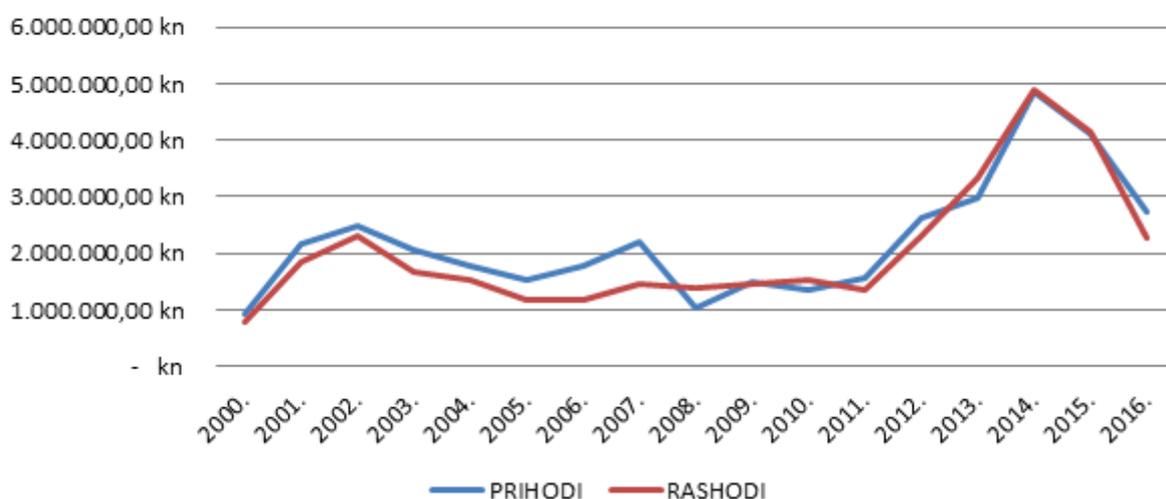
FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA

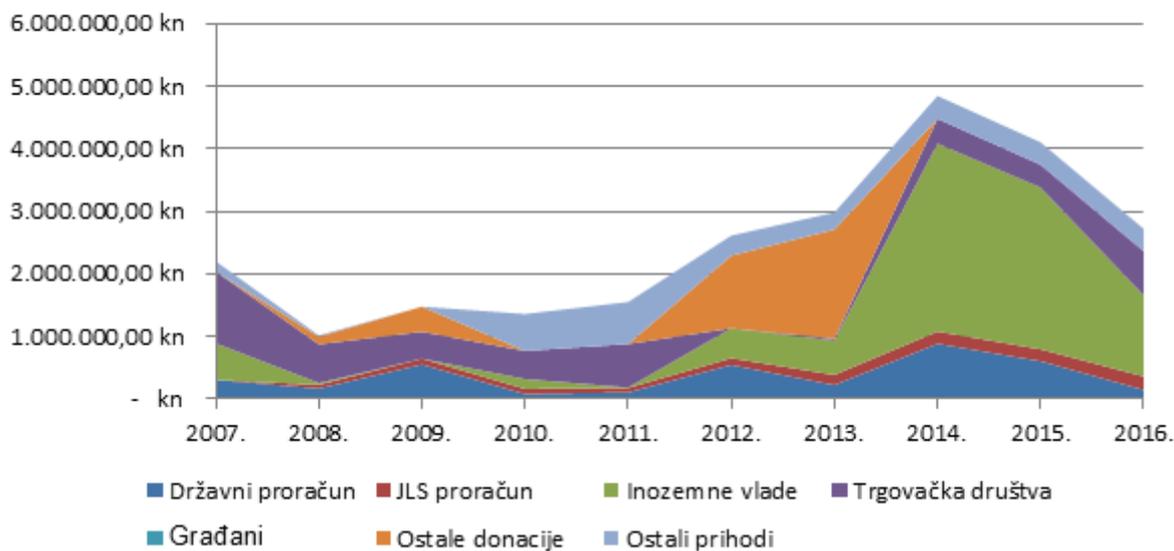
PRIHODI		2015.	2016.
3	PRIHODI	4.100.404,00 kn	2.718.727,00 kn
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	352.947,00 kn	260.187,00 kn
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	1.110,00 kn	1.800,00 kn
33	Prihodi po posebnim propisima	- kn	- kn
34	Prihodi od imovine	1.558,00 kn	19.672,00 kn
35	Prihodi od donacija	3.744.467,00 kn	2.366.271,00 kn
351	<i>Prihodi od donacija iz proračuna (AOP 026+027)</i>	<i>796.578,00 kn</i>	<i>362.553,00 kn</i>
3511	<i>Prihodi od donacija iz državnog proračuna</i>	<i>607.247,00 kn</i>	<i>148.353,00 kn</i>
3512	<i>Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave</i>	<i>189.331,00 kn</i>	<i>214.200,00 kn</i>
352	<i>Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija</i>	<i>2.581.843,00 kn</i>	<i>1.295.667,00 kn</i>
353	<i>Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba</i>	<i>366.046,00 kn</i>	<i>706.018,00 kn</i>
354	<i>Prihodi od građana i kućanstava</i>		
355	<i>Ostali prihodi od donacija</i>	<i>- kn</i>	<i>2.033,00 kn</i>
36	Ostali prihodi	322,00 kn	70.797,00 kn

RASHODI		2015.	2016.
4	RASHODI	4.150.066,00 kn	2.261.641,00 kn
41	Rashodi za radnike	1.277.387,00 kn	941.955,00 kn
42	Materijalni rashodi	2.210.875,00 kn	1.063.726,00 kn
43	Rashodi amortizacije	26.912,00 kn	14.994,00 kn
44	Financijski rashodi	25.056,00 kn	10.481,00 kn
45	Donacije	609.836,00 kn	92.320,00 kn
46	Ostali rashodi	- kn	8.713,00 kn
47	Rashodi vezani uz financiranje povezanih NPO		129.452,00 kn

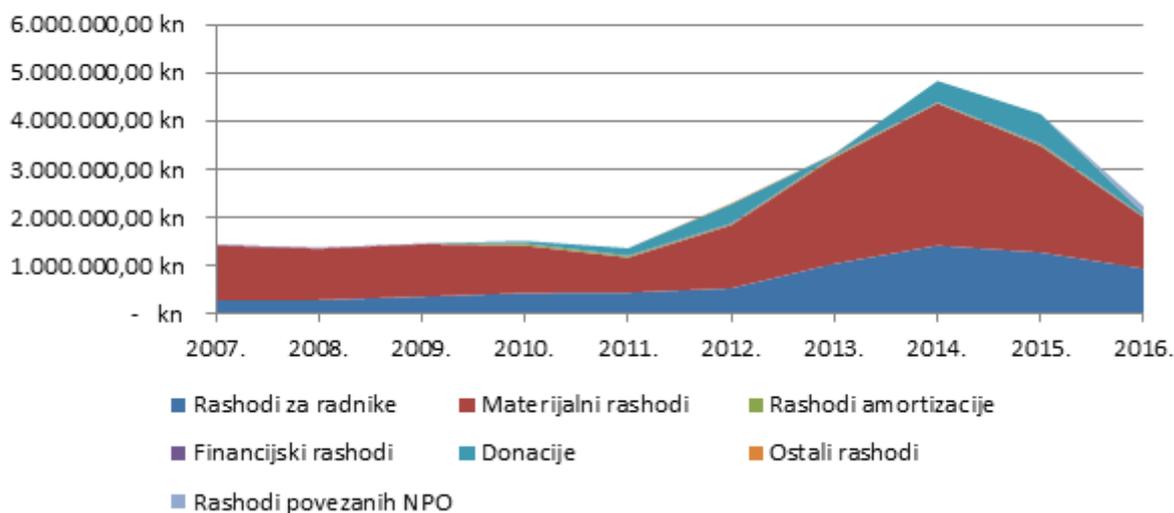
Prihodi i rashodi 2000.-2016.

Struktura prihoda 2007.-2016.

Struktura rashoda 2007.-2016.

**FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA**